

Brassói Lapok

Ára 5 lei

Csülör1ők
1932 * január 28

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

21. szám
XXXVIII. évtolvam

Ára 5 lei

A jóvátételi kérdés legújabb szenzációja:

„1932 július 1-től kezdve Németországtól semmiféle fizetést nem fognak követelni jóvátétel címén”

Laval kétórás tanácskozása a párisi angol nagykövettel

Páris, január 26.

A jóvátételi kérdésben váratlan fordulat állott be, amely ezt az égető problémát korántsem oldja meg azonban csupán eltolja néhány hónappal. Laval ma délelőtti kétórás megbeszélést folytatott Tyrell párisi angol nagykövettel, akivel megállapodtak abban, hogy a jóvátételi konferenciát, amelynek tudvalevőleg az elmúlt hétfőn kellett volna megkezdődnie,

elhalasztják júniusra.

Ugy Laval, mint Tyrell — a kiadott hivatalos nyilatkozat szerint — kedvezően

ítélte meg a helyzetet.

A megbeszélésen — amint utólag kiszivárgott — Tyrell angol nagykövete egy feltűnéstkelítő tervezetet közölt Lavallal. Ezt a tervezetet Lighthross angol pénzügyi szakértő készítette és azt tartalmazza, hogy ez év június 30-ig az érdekelt államok, Németország bevonásával, feltétlenül tárgyalják le a jóvátételi kérdést, mindenképpen azonban

jelentsék majd ki ünnepélyesen, hogy 1932 július 1-től kezdve Németországtól semmiféle fizetést nem fognak követelni jóvátétel címén.

A hétfőn elmaradt lausannei konferencia helyett tehát, minden valószínűség szerint, egy pótértekezletet fognak tartani a tavasz folyamán.

MacDonald és Laval személyes találkozására ezután elmaradt mindaddig, amíg a kérdést kellőképp elő nem készítik.

Painlevé francia exminiszterelnök egyébként egy politikai gyűlésen azt a kijelentést tette, hogy Franciaország nem annyira az esedékes összegeket, mint inkább a nemzetközi morált védelmezi akkor, amikor a jóvátételekhez ragaszkodik.

REDEFLÁCIÓ

(Az arany takaródója)

Írta: Dr. Silbermann Jenő

A deflációs pénzügyi politika minden vonalon súlyos kudarcot vallott. A mesterséges pénzhiány, a leépítés, a munkanélküliség, vásárlásképtelenség, az uzsora, az általános nyomorúság, végre fizetésképtelenségek és csődök hosszú sorozatai jelzik a gazdasági helyzet katasztrófáját. Nem győztük elégszer és eléggé hangsúlyozni, hogy mi a válság lényege és orvoslása. A moratórium és infláció gondolatától irtóztak a pénzügyi körök. Ragaszkodtak a készpénzúzsora összerablott gyümölcseihez. A sajtó és az intézmények, az állam és közület kórusban zengedeztek, hogy

a pénz-stabilizáció áldása, a kamat a kínát és kereslet függvénye, a pénz áru és a kamatszabályozás a szabad kereskedelem megsértése, az infláció és a moratórium sérelem a fennálló jogrend ellen és szó sem lehet róluk

Sajtó, intézmények, közületek és a mai állam nem a gazdasági közérdek szolgálatában állanak. Az összeharcolt készpénz tulajdonosainak érdeke diktálta és diktáltatta az elavult közgazdaságtani dogmák maszlagaikat. A pénzpoltika korlátlan szabadsága leállította a gyárakat, nincstelenné züllesztette a parasztokat és a munkásokat, tönkretett az ipart, kereskedelmet és a mezőgazdaságot. Ellenben megteremtett egy olyan adó- és sars-politikát, amelyet talán perzsa szatrapák, sőt fanarióták sem mertek volna gyakorolni.

Polgár és munkás nyögött, zúgolódott, a paraszt vasvillával zavarta el a végrehajtott. A bankok sajtója nagy hangon hirdette, hogy most lépjük át a mélypontot, jön a gazdasági virágzás, a stabilizáció és az arany uralmának áldása. Bezzeg, a mélypont folyton mélyebb lett és minden hiányzó falat kenyérrel jobban összezsugorodott a jog, a panasza joga is, míg végre egész országok tömegei koldusokká, az államhatalom előtt szűkülő fegyvertelen kutyákká züllesztettek, amelyekre büntetlenül rácsaphat a fináncok botos ispánja, akár lelőheti, mint egy felesleges fenevadat. Persze, számos országban forradalom fenyeget. A megörbült férgnek küzködni az eltaposás ellen.

Ebben a kontinentális hangulatban egyszerre csak áttörtek a dogmák frontját egymás után Anglia, az északi államok, Németország, Bulgária és kétségtelen, hogy előbb-utóbb más országok is követik a sort. Mindaz, amit korábban hirdettek; az arany mindehatósága, a moratórium lehetetlensége, az infláció képtelensége, a pénzpoltika korlátlan szabadsága a guzba kötött ipar, kereskedelem és mezőgazdaság szemben, mint megannyi átlátszó hazugság semmivé foszlik széjjel. Németország egyszersmindkorra megtagadta az adósságok megfizetését. Egy egyoldalú és végtelen moratórium! Az a példa, amit ezzel statuált, vagy háborút, vagy a régi jogrend sarkalatos pillérének összeomlását jelenti. A szerződéses egyoldalú megsemmisítése immáron lehetséges, ha azok nem egyenrangú és egyenlő erejű felek között kötötték meg, aminek folytán a gyengébb felet sérelem érte. Ámde a jelenlegi korszakban paraszt, munkás, iparos, kereskedő a pénztökével szemben már régen nem egyenlő erejű, hanem kiüszorázott fél. A német-francia és az európai-amerikai interkontinentális, illetőleg internacionális viszonyoknak így módon való lényeges megváltozása szükségszerűen maga után fogja vonni azt, hogy a munkaérték tulajdonosai a fináncokéval szemben hasonló — szerződéses — álláspontot foglaljanak el, hivatkozással a méltányosságra, egy új jogrendre, magasabb emberi értékre és a fináncok tekintélyének összeomlása fizikai összetörését fogja eredményezni. A német-francia és az európai-amerikai fináncok konfliktus tükröképe fog megjelenni egy ilyen könnyen kirobbanó német polgárháborúban, valamint valamennyi ország termelő rétegeinek és fináncokéinak esedékes harcaiban. Ha Németország, — szerződések dacára — nem fizet Franciaországnak, akkor Európa nem fog fizetni Amerikának. Nem lehetséges az sem, hogy a fizetésképtelen Bulgária, a rettenetes válsággal küzdő Ausztria, Magyarország és Románia stb., jámbor servilizmussal tovább fizessenek, mint Németország. Ha pedig az államok nem fizetnek, mi szükség van az adózás mohó tempójára és miért legyen sürgős a mezőgazdák, kereskedők és

Élénk mozgó'ódás az ellenzéki pártokban

Maniu a király előtt

Sorozatos audiencia kezdődött. A nemzeti-parasztpárti előtérben

Bukarest, január 26

A királyi palotában történt vasárnap esti ünnepélyes fogadásnak — úgy látszik — érdekes következményei lesznek. Az ellenzéki pártok körében hatalmas izgalom tapasztalható. Bizalmas tanácskozások indultak meg minden vonalon s minden jel arra vall, hogy

a királyi szótart ezuttal termékeny talajra hullott.

A liberálisok Dinu Bratianu lakásán ültek össze bizalmas értekezletre. Az értekezleten megjelent az egész vezetőség és Duca elnöklése alatt elsősorban azt tárgyalták meg, hogy a királyi megnyilatkozás mennyire változtatott a belpolitikai helyzeten, a pártok egymáshoz való viszonyán és a kormánynak az ellenzéki pártokhoz való magatartásán. Valószínű, hogy szóba került a liberális értekezleten az a politikai szenzáció is, ami nemcsak a politikuskok, hanem a bukaresti közvéleményt is lázba hozta:

Maniu Gyula, a nemzeti-parasztpárt volt elnöke, a „badacsonyi remete”, ma délután 4 órakor kihallgatáson jelent meg az uralkodó előtt.

Ugy a politikuskok, mint a fővárosi közvélemény nagy jelentőséget tulajdonít ennek a kihallgatásnak. A bennfenniek úgy tudják, hogy Maniu Gyula a talaj megfelelő előkészítése után határozta el magát arra a nagy horderejű lépésre, hogy audienciát kérjen az uralkodótól. Annyi bizonyos, hogy

itt már nem pusztán Maniu személyének kiengesztelődéséről van szó, hanem messzebbmenő politikai kombinációról.

A volt kormányelnök hétfőn szinte állandóan tanácskozást folytatott pártja vezéréberekkel s csak azután kérte az audienciát. A Cuvantul úgy tudja, hogy az audiencia első látható eredménye lesz Maniu visszatérése a politikai életbe, miután hosszas kulisszámögötti munkával sikerült elhalványítani azokat az okokat, amelyek annak idején indokolták tették Maniu visszavonulását.

A lap szerint Mihalache tisztában volt az elkövetkezendő eseményekkel és azért nem fogadta el a felajánlott elnökséget a

nemzeti-parasztpárt legutolsó elnöki tanácsi értekezletén.

Maniu királyi kihallgatása egyébként csak bevezetője lesz azoknak a sorozatos politikai kihallgatásoknak, amiket az uralkodó tervbe vett. Szerdán délután 3 órakor már Vajdára kerül a sor, aki után Madgearu kihallgatása következik. A nemzeti-parasztpárti vezérfráki kihallgatásának sorozatát Goga szakítja meg, rá azonban csak a parlament megnyitása után kerül sor. Közben Goga Erdélybe utazik, ahol egy egész hétig tartózkodik és politikai barátaival folytat megbeszéléseket. Goga kihallgatása után a liberális párt elnöke, Duca kerül a király elé.

Megkezdődött a Népszövetség 66-ik ülészaka

Genf, január 26.

A népszövetségi tanács Paul Boncour

francia delegátus elnöklése alatt hétfőn megkezdte 66-ik ülészakaát. Az ülés megnyitása tulajdonképpen Briand nagy ünneplése és lelkes bucsuztatása volt. Lord Cecil angol delegátus méltatta a nagy francia politikus érdemeit a Népszövetség létrehozása és a béke körül. Azután valamennyien Briand mihamari meggyógyulását kívánták.

A rokonszenz imponans megnyilatkozásaért Paul Boncour mondott köszönetet, bejelentve, hogy Briand továbbra is mindig Franciaország népszövetségi delegátusa lesz.

Napirenden elhatározta a tanács, hogy

összefoglaló jelentést küld a leszerelési konferenciának az egyes államok légi felszereléséről. Utána zárt ülésen a kínai delegátus indítványára elhatározták, hogy

a japán-kínai konfliktus ügyét kedden délelőtti nyílt ülésen fogják letárgyalni.

Foglalkozott a zárt ülés Drummond népszövetségi főtákar lemondási kérelmével, erről azonban egyelőre nem adtak ki még jelentést, mert remélik, hogy Drummond vissza fogja vonni lemondását, amely személyi okokból történt. Hírek szerint egyébként Drummond újból angol diplomáciai szolgálatba lép és nagyköveti állást kap, ha valóban kitart távozási szándéka mellett.

Itt említjük meg, hogy a népszövetségi ellenőrző bizottság az általános gazdasági válságra való hivatkozással beszüntette a népszövetségi palota építését. Csak a könyvtár és a titkárság részére indított építkezést fejezik még be.

iparvállalatok adósságainak behajtása a bankok javára, hiszen ezek már régen nem fizetnek a betéteseknek. És arra sincs több semmi szükség, hogy a pénz stabil aranyértékéért a lakosság a termelés és fogyasztás rovására további áldozatot hozzon. Tehát egy ilyen hosszú lejáratú *általános moratórium*, *infláció*, az arannyal fedezett pénznek újjal való helyettesítése, a termelés és fogyasztás folytonosságának zavartalan biztosítása megfelelő maximálisok és minimálisok révén, végre a pénzpoltika gyökeres megrendszabályozása képezhetik a fejlődés további természetes irányát, a korábbi deflációs politikával szemben.

Határa van az államok fizetőképességének. Teljesen kimerültek a termelési munka nélkül a budget fenntartása aranyalapon lehetetlen. Külföldre szóló fizetésekéről rövidesen már szó sem lehet. Komoly hitelekéről sem. A bankoprés tehát mindenütt üzembe jön.

Határa van a termelni és fogyasztani vágyó lakosság türelmének is. Az államkasszák kimerülésével pedig gyengülni fog az a fegyveres hatalom, amely a fináncotke érdeken megvédeni lenne hivata. A bomlás jelei Spanyolországban, Németországban és sok más helyen kétségtelenül mutatkoznak. Előbb-utóbb minden országban és minden kontinensen számot kell vetni a tömegek érdekeivel, különben a kezdetben apró villongások polgárháborúvá dagadnak.

Az északamerikai Egyesült Államokban rájöttek ezekre az igazságokra. Nyilván bevallják a defláció a stabilizáció és az aranyelmet teljes kudarcát. Takarodót fujtják a régi pénzpoltikának és világgá röpitettek egy új jelszót:

a „REDEFALACIÓT”

Természetes, hogy, — mint mindig, amikor visszavonul egy megvert sereg, — az új vezényszó igyekszik nem demoralizálni a kedélyeket, és burkoltan fejezi ki a zord igazságot: hogy *inflációnak kell elkövelkezni*. A redefaláció alatt hivatalosan azt értik, hogy vissza kell vezetni az állapotokat oda, ahol az infláció és a defláció közötti időpontban állottak. Csak hogy ez a redefaláció még a kilátásba helyezett liberális hitelpoltika révén sem fogja többé pillanatok alatt felépíteni a szétrombolt gyárakat és összeszervezni a szétkergetett, demoralizált és elkecseregett munkásokat. Ahogyan nem fogja tudni a temető sírjaiból kikaparni a holtakat, öngyilkosokat, éhenhaltakat, megfagyottakat, hogy a redefaláció életet lehessen beléjük. A redefaláció azonban csak egy új irányt szabó vezényszó, amely nem akarja túlságosan megjesztani az e pillanatban még befolyásos uszorás kamatszédőket és betétjeikért remegő kispolgárokat, valamint azon szatócslelkű, kis kaliberű, a könyvelés romantikájának emlein nevelkedett boltozókat, akik kinlevőségeik elértek telenedésben a világ végét látják és az adósok börtöne után üvöltenek.

A redefaláció az arany takarodója. Egyelőre az árucikkek árainak és a munkabéreknek emelkedését jelentené. Ezzel együtt be is köszöntene a pénz konjunkturájának az alkony. Más szóval, az amerikai tőke az árut fogja megjatszani a pénz ellen, mint ahogyan a deflációban az aranyat, a pénzt játszotta meg az áru és a munkaérték ellen. Mindezzel a francia relatív aranytulsúlyt fogja ki kompenzálni, amiben az e pillanatban Amerikában rokonszenves Anglia is segédkezni fog az Egyesült Államoknak. A redefaláció hullámaira készülődni kellene Romániának is. Igen ám, csak hogy a gazdaságilag zátonyra jutott országoknak már ez se vigasz. A csődbe jutott kereskedő és iparos sem pénz, sem áru felett nem rendelkezik. Tehát ezek kimaradnak a gazdasági roulette-játékból. A bankbetétesnek van ugyan készpénzkövetelése, de csak követelés! E követelések, mint investíciós, munkaalkalmakat adó tőkék, általában már alig jöhetnek tekintetbe. Az adott gazdálkodás mellett 70—80 milliárdot nem igen lehet 20 milliárd készpénzzel kifizetni, ha ennek legjelentékenyebb része a nemezt bankban, az államhivatalokban és szalmazsákokban pihen.

Románián egy redefaláció már nem segít. Itt egy sokkal nagyobb méretű *inflációra* van szükség, mint egyebütt. Az új inflációs időszak alatt pedig forcírozott iparosításra és a parasztság jelentékeny részének az iparra való átcsoportosítására volna szükség.

Gondoljuk meg, hogy aki 5—6 évvel ezelőtt 50.000 lejt tett a bankba, vagy adott uszorakamatra, annak ma könnyen lehet ebből 200.000—250.000 leje, anélkül, hogy Románia nemzetgazdasági mérlegéhez produktív munkával, vagy vállalkozással hozzájárult volna. Az 50.000 lejt legalább négyeszeresére nőtt. Ezelőtt 5—6 évvel 5, ma 200 tehenet vehet készpénzéért, mert a tehén ára viszont még fokozottabb mértékben esett, mint ahogyan az uszorakamat kamatja növekedett. Ma tehát 40-szer annyi árut vehet a pénzéért, azaz dologi értékben 4000, azaz négyezer százalékos kamatot keresett, munka nélkül. Csak a redefaláció — ez esetben — a pénz négyeszeres értékcsökkenését követelné meg, pedig a 6 év előtti 50.000 lejt már 2—3 éves uszorakamatra tekinthetett vissza. A tőkekoncentráció e fajtája, amelyért Manóilescu annyira lelkesedett, csak mások és az egész ország termelő rétegeinek értékcsökkenéséből állhatott elő. Az értékek ily módon való elzsákmányolásának rablás a helyes neve, hiszen 5 tehén 5—6 év alatt képtelen ennyire elszaporodni, pedig ehhez még takarmány,

nevelés, munka és sok fáradtsággal járó vesződség is kell. A fináncotke gazdálkodása széles é világon banditizmus volt és most elérkezett a pillanat, hogy a rablógazdálkodás fizikai abszurdumig jutott el.

Amíg Nagyváradon Mircea szenátor, az U. G. I. R. érdemes elnöke, nívós előadást tart és az *infláció mellett* foglal állást, addig Kolozsváron az U. G. I. R. tagozata tiltakozik az általános moratórium és az infláció ellen. Nem bir fontossággal ez a paradox helyzet, elvégre akadhatnak olyan ipari vállalkozók is, akik kinlevőségeiket jobban a szívükön viselik, mint iparuk sorsát, avagy biznak a koncessziókban, vagy monopol-helyzetükben. A cukorkartellnek bizonyára kellemetlen is volna szabályozott árak mellett az infláció, hiszen aranyban jóval kevesebbet érne az a 35 lej, ami ma a cukor példátlan uszorára. Hangsúlyozni akarjuk azonban, félre-

Elfogták a kispesti vendéglős gyilkosait

Hárman vannak a cinkosok, akik valószínűleg statáriális bíróság elé kerülnek

Budapest, január 26

A budapesti rendőrség széleskörű nyomozás és hosszas hajsza után

elfogta Lukács Béla vendéglős gyilkosait.

A gyilkosságot az előző megállapításoktól eltérően nem egy, hanem három személy követte el: Sztaniszlowszky József 26 éves asztalos, Nikodein József 21 éves soffőr és Káva Gusztáv 22 éves bádogos. A letartóztatottak régi barátai voltak a kispesti vendéglősnek, akit val-

értések elkerülése végett, hogy az infláció az ipari termelés, a fogyasztás javát szolgálja, nem a nagy kartellekét és trösztökét. A munkanélküliséget volna hivatva csökkenteni, nem a trösztök és kartellek uszorajövedelmét emelni, amely alig marad el a pénzsusora profitja mögött.

Elég szomorú, hogy az ipari és kereskedelmi testületek a mezőgazdálkkal, sőt a parasztsággal és a munkássággal nem alkotnak ideiglenes közös platformot, a fináncotke és a trösztök, illetőleg kartellek ellen. Ha egy ilyen alakulat lehetséges volna, akkor Romániában régen keresztül lehetett volna hajszolni azokat a radikális fináncreformokat, amelyek a gazdasági válságot — persze a kartellek, bankok, illetőleg a fináncotke rovására — megoldhatták volna. A polgárság osztályöntudatának hiánya azonban egy ilyen csoportosulás kialakulását meggátolja. Ennek

lomásuk szerint ketten ölték meg, míg a harmadik őrt állott az ajtóban.

A gyilkosságot ölmossbottal hajtották végre, amely első csapásra szelzúta a szerencsétlen vendéglős koponyáját.

A véres látogatás után a gyilkosok feltörték a Wertheim szekrényt, amelyből 620 pengőt, egy aranyórát és láncot vettek magukhoz, majd nyomtalanul eltűntek.

Az elvetemedett legények minden valószínűség szerint statáriális bíróság elé kerülnek.

Ott, ahol a Dnyeszter vize zuga...

A Dnyeszter!... A Dnyeszter!

A titokzatos folyó, amely 1914 óta állandó drámai forgalmat bonyolít le emberben

Bukarest, január 26.

Az újabb román—orosz tárgyalások, majd a sorocai „incidens” megrázó szenzációja ismét a Dnyeszterre tereltek az orosz közérdeklődést Erre az agyagsárga vízi, csafafután örvényes folyóra, amely a világháború annyi keserves emlékeit fűzte nevéhez és a mely azóta nem csupán két országnak, hanem két merőben ellentétes világnak lett elválasztó határa.

A Dnyeszternek sikerült megtartania, sőt még nevezetesebbé tennie a világháborúban szerzett tragikus szerepét, valósággal állandósította szomorú hírnevét. A mazuri tavakról, a Visztuláról, a Marne-ről, az Isonzóról, meg a Pó-tóról mostanság már csak a mult eseményeivel kapcsolatban hallunk, a Dnyeszter azonban megőrizte aktualitását, újra, meg újra időszerű. A folyók primadonnájaként belopta magát a Történelem, a nagy színigazgató kegyeibe s szüntelenül „műsorán” van, hol drámában, hol véres tragédiában lép fel minduntalan... Mi több, elmondhatja magáról, hogy naponta szerepel, csak hogy valamivel szűkebb és kisebb feltűnésteltő drámákban, mint a sorocai volt. De szerepel...

E sorok írójának két évvel ezelőtt alkalmá volt viszontlátni „békebeli” szerepében is a bugó Dnyesztert, amelytől persze milliomos-magával a nagy háborúban kötött akaratlan ismeretséget s a viszontlátás benyomásairól néhány cikkben számolt be, annak az ország-résznek a jellemzése kapcsán, amelyet ez a nevezetes folyó ölel át a Pruttal összefogva. Azóta senk sem mesélt közelebbit róla. Már tudniillik kulissza-titkokat, intimításokat, pedig hát vagyunk néhány száz ezren ebben az országban is, akiket időről-időre érdekel, hogyan is él általában és a szereplési viszkegben szenvedő, vérszomjas folyó, mit játszik, miként csábít és csalóskodik publikumával olyankor, amikor nem kéjeleget a sorocai-hoz hasonló borzalmas szenzációk közepontjában?

EMBERKERESKEDELMI R. T.

A ősszel a kolozsvári Lőrinczy szűkésével összefüggésben hallottunk néhány pikantiériát a Dnyeszter „hétköznapijairól.” Köztük arról is, hogy az utóbbi időben Erdélyből is sokakat csábít el veszélyes kalandra ez a két világg meggyéjén álló folyó s tiszit azután nem egyszer vesztükbe. De vannak, akik kétségbevonják, hogy a kolozsvári sikkasztónak valóban dolga lett volna a Dnyeszterrel, hogy odaát lett volna a szovjet-birodalomban, a melynek földjét a legtöbb térkép vörösszínűnek festi.

Most azonban hiteles leleplezéseket hoz a szédítő Dnyeszter magánéletéről az egyik fővárosi lap alkalmi tudósítója, aki közvetlen közelében lakik és évek óta figyelhetette az apró drámákat is, amelyekben a Dnyeszter estéről-estére fellép.

Akár régebben a Tiszáról Máramarosban, a Dnyeszterből is rengeteg ember él, úgy Bessza-

következtében a történelem könnyen át fog siklani a fináncotke irányításából a parasztság és munkásság kezébe. Ez a folyamat természetesen forradalmi megrázkódtatást jelentene. Valószínű, hogy ezt azonban mégis meg fogja előzni.

Mindenesetre örvendetes lenne, ha a moratórium és infláció kataklizmák nélkül kompenzálná azt a sok bajt, amit a stabilizáció és a defláció magukkal hoztak. Az azonban kizárt dolog, hogy az arannyal fedezett stabil pénz uralma és a deflációs pénzpoltika a közeljövő eseményein meg ne törjön. Ezt bizonyítja a redefaláció jelszavába burkolt amerikai program. Az aranyat az arany hazája készűl detronizálni. Nem hisszük, hogy Budapest, vagy Bukarest erősebb lesz Newyorknál. Amerika nem fogja elengedni az adósságokat, de megkontreminalja az aranyat, talán Európa fegyvereit is.

fehér lepedőbe burkolózva vág neki a Dnyeszter csalóka jegének. A többi évszakokban pedig természetesen csónakon bonyolódik le az életveszélyes művelet. A csempészvállalatnak rendes részese van, aki a parti szőlőkben, veteményes kertekben, vagy szántóföld végében már készen várja a csapatot. A révésznek adjutása is van, aki köldökön alul levetkőzve, vagy kifoljja a csónakot a mély vízre, vagy a hátán rakja a csónakba a titokzatos utasokat.

Körülmenyes szokott lenni már magának az időpontnak a megállapítása. Számolni kell a holdvilággal és általában az időjárással. Mert hiszen a boros, sőt enyhe esős éjszakák a legalkalmasabbak az átkelésre. Előszerezett válsztják az átkelésre a vasárnap estét, amikor bizonyos mértékben építeni lehet arra is, hogy a határőrök ünnepi hangulatban vannak.

Élők és halottak a csónakokon

A csempész-szállítmány többnyire ayakori golyó-váltás süpítő zenéje mellett indul neki a folyónak. A határőr-láncolat ugyanis, amelynek valamelyik szem-közén sikerült szerencsésen átbujnia a menetek, mindkét oldalról riasztó-lövéseket szokott leadni, különösen, ha sejtik, hogy megindult a közlekedés, az éjjeli forgalom a Dnyeszteren. S

ennél fogva nem egyszer megesett, hogy egy csónak-rakomány csak felerészben jutott át éle, sőt megtörtént már, hogy hajnalhasadáskor csupa halottal uszkált már egy csónak a folyó közepén.

Az átkelőknak csak attól kell tartaniuk, hogy az elhagyott part őrségének kerüljék el a figyelmét. Mert azon az oldalon, amelyre törekszenek, a határőrök nem lőnek akkor sem, ha észreveszik őket. Bevárják, amíg kikötnek és akkor elfogják őket.

Ezek az elfogottak Oroszországban a tirszpoli, moghilevi, odesszai, kamenetz-podoszki, vagy a chersoni gyűjtő-fogházba kerülnek, a hol alapos rostálás alá veszik őket. Itt, Romániában, Kisenevbe és Tighinába szállítják az átszökötteket.

APRÓ TRAGÉDIÁK

De nemcsak a határőrök ébersége és esetleges golyója, hanem a csempészek megbizhatatlansága is rendkívül kockázatosná teszi a Dnyeszteren való átjutást.

Se szeri, se száma az olyan eseteknek, amikor a csempész felvette a szállítási díjat, vagy legalább is tekintélyes előleget rá, tényleg csónakba ültette klienseit, partra is tette őket, meghagyva, hogy várják be a hajnal s akkor álljanak odébb. Reggel aztán kiderült, hogy a csempész és révése a Dnyeszter egyik kis oldalágába vitte az izgatott és gyámoltalan utasokat s hogy a veszélyes éjjeli kaland után is ugyanazon a területen maradtak, ahonnan elindultak.

Viszont póruljár sokszor a csempész is. Szerencsésen átvisszi a tulsó partra „vendégét”, az pedig ott bejelenti, hogy most már nem fizet semmit, ha tetszik, hát perelje be. S a csempész kénytelen lenyelni ezt a háládatlanságot, mert nem ajánlatos panasza mennie sehová...

*

Hát így éli világát a Dnyeszter olyankor, amikor nem slágerekben lép fel. Egészen nem hagyott fel most sem háborubeli kedvtelével. tovább játszik emberi sorsokkal, vakmerő tervekkel, reményekkel. Karcsúságával magához csalogatja a kétségbeesetteket, elkecseregette és kalandorok ezreit, soknak segít, soknak végzetes csapdát állít...

Kőrösi Sándor

MA KEDDEN UTÓLJARA.

a REDOUTÉ-MOZGÓBAN Brassó

a gyönyörű varsói kuzin.

Liane Haid, Szőke Szakáll, Fritz Schultz és Huszár Puffy

„Kipróbálom az uramat”

(MEINE COUSINE AUS WARSCHAU) harsogó, zengő vigiátékvilágsláger

Következő műsorunk: a nagy berlini Sinfonia

„Berlin-Alexanderplatz”

Alfred Döblin világhírű regényének filmfeldolgozása Heinrich George-l a főszerepben

Fiell Mátyás temesvári borbély csodálatos karrierje és halála

vagy

Ut a bécsi angol követ arcán át, az angol király szakálláig

Temesvár, január 26.

Temesvárnak rendkívül érdekes halottja van. Fiell Mátyás 63 éves borbély szenvedett ki, kissé váratlanul, mert kora ellenére is friss és erőteljes volt a minden jel arra vallott, hogy még évekig gyönyörködhetik akár Temesváron, akár Londonban, régi szép emlékeiben.

Mert Fiell Mátyás nem közönséges borbélymester volt. Királyokat borotvált. Azokat is csak válogatva, egyedül a volt és a jelenlegi angol királynak állott rendelkezésére.

Fiell Mátyás az angol király udvari fodrásza volt. Hatvanhárom évvel ezelőtt a temesmegyei Csene községben született. Mesterségét, amelyben olyan szépséges előrehaladást tett, Temesváron kezdte, itt lett fodrászinas. Segédkorában került ki Budapestre, majd Bécsbe vitte a szerencsét keresés vágya. Itt jutott ahhoz a szerencséhez, hogy egy ízben véletlenül ő borotválta meg a bécsi angol követet. Ezzel a borotválással alapította meg a szerencséjét. Azóta az angol követ csak az ő kését szenvedte el hideg diplomata arcán. Amikor pedig kicserélték, magával vitte Londonba Fiell Mátyást is. Az egykori temesvári borbélyinas Londonban előke-

ző fodrászüzletet állított be s csakhamar nála borotválkozott az angol politikai élet egész vezérkara. De most már ennyi nem elégítette ki. Most már nem akart megállni addig, amíg a királyig nem jut. Összeköttetései már voltak s így ki tudta eszközölni, hogy próbaborotválásra hívják. A vizsga kitűnően sikerült.

Fiell megkapta az udvari borbélyi pallo kinevezést s előbb VII. Eduardot, majd V. Györgyöt borotválta állandóan.

Még a hosszabb utakra is mindig elkísérte a felségeket, akik nála nélkül talán nem is tudtak volna rendesen „megszépülni”.

Harminckét évig volt Londonban Fiell Mátyás. Közben nagy urnak nevelte föl a fiát, aki jelenleg az egyik angol hajózási társaság vezérigazgatója. Amikor aztán ezt a kötelességet is elvégezte, akkor nyugdíjba ment s megpróbált urasan élni, vagyis dologtalanul. De ez már nem igen sikerült. Honvágy fogta el, annyira, hogy két évvel ezelőtt hazajött Temesvárra. Persze, nem véglegesen, csak látogatón. De aztán egyre halogatta a visszautazást, egészen addig, amíg tegnap váratlanul utolérte a halál.

Falusí rémdráma a nazarénus apostol rendezésében

Stoica Anna szerette a szép ruhát és ezért két embernek kellett borzalmas körülmények között elpusztulni

Torda, január 26.

A tordamegyei Mezőörke községben mindenki nagyon szép leánynak tartotta Stoica Annát, akit nagyapja, a 60 éves Stoica Péter gazdálkodó nevelt. Az öreg Stoica kissé fukar ember volt és nem adott elég pénzt unokájának arra, hogy szép és cifra ruhákat vegyen magának. A leány azonban segített magán: a nagyapja pénzét rendszeresen megdézsmálta. Stoica Péter hamarosan rájött arra, hogy ki a házitólvaj, azonban biztos akart lenni a dolgában s elhárította, hogy unokáját tetten éri. Ez sikerült is neki. Egy szer elment hazulról, de hamarosan vissza is tért, s úgy fogta meg a szép leányt, amint éppen 500 lejű lopott ki a szekrényéből. Az öreg embert haláttan unokája viselkedése annyira felbőszítette, hogy a leánynak azonnal kiadta az útját és a japára már megirt végrendeletet darabokra tépte.

A szép Stoica Anna véglegének, Modol Péternek szüleihez költözött. Mindent megpróbált, hogy nagyapját kiengesztelje, de az öreg Stoica hajthatatlan maradt, nem akart a leányról többé hallani sem. Ekkor a Modol Péterék házánál megindultak a tanácskozások annak érdekében, hogy a leány örökségét valamiképpen megis csak megmentsék. A tervezettségbe bevonták Modol Liát is, aki mint a mezőörkei nazarénus gyülekezet vezetője igen nagy tekintélynek örvendett.

Az apostol aztán megtalálta a megoldást.

— Öljétek meg Stoica Pétert. Zárjátok be egy szobába s a fejét addig perjétek a falba, amíg élet van benne. Később aztán el lehet hitezni a falunak, hogy az öreg megbolondult és rohamában falhoz verte a fejét s így halt meg...

Még annak a napnak estéjén végre is hajtották a pokoli tervet. Modol Péter, a szép Stoica Anna véglegének, Stoica Gligor, a nazarénus apostol és a szép leány elmentek Stoica Péter házához. Egy darabig kérlelték, de amikor látták, hogy az öreg ember tudni sem akar az unokájáról.

A két legény megkötözte. Modol Lia pedig a száját fogta le, hogy segítségért ne kiabálhasson. Aztán megbeszélés szerint többször a falhoz verték az öreg ember fejét.

Az elvetemült legények a borzalmas munka közben megsajnálják a tehetetlen agastyánt, de a nazarénus apostol rájuk kiáltott, hogy most már öljék meg, mert különben börtönbe kerülnek vala mennyien. A szerencsétlen öregember koponyája betört és az agyveleje is több helyen kilocsant, amikor a gyilkosok Stoica Anna rimánkodására végre észre lérték. Csak hogy ekkor az öreg emberben nem volt élet.

A nazarénus apostol pokoli tervét látva sikerült. Modol Liának, a szentéletű embernek mindenki elhitte, hogy

Rablótámadás egy bukaresti magánbankházban

A támadó elvette a pénztáros revolverét. lelötte a védekező embert, majd félmillió lejjel nyomtalanul eltűnt

Bukarest, január 26.

Tegnap este újabb megdöbbentő bűntény történt Bukarestben. Ezúttal a főváros egyik legforgalmasabb negyedében, a Belvedere-utcában játszódott le a végtelen merénylet Jean Ilovitz bankár ellen, aki most haldokolva fekszik a kórházban.

Tegnap este egy jólöltözött férfi jelent meg Ilovitz pénzváltó irodájában és egy vadonatúj ezer lejes akart felváltani Ilovitz átvette a bankjegyet és kinyitotta Wertheim-szekrényt, hogy onnan aprópénzt vegyen elő.

Ebben a pillanatban az ismeretlen kliens leütötte a lámpát, úgy, hogy a kis tülethelyiség teljes sötétbe borult. Ilovitz nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem gyorsan a zsebében levő revolverhez kapott. Még nem volt ideje azonban, hogy a fegyvert használja, támadója már mellette termett, a revolvert

kicsaparta a kezéből és azt Ilovitzra fordította, elsütötte.

A golyó Ilovitz mellébe fúródott és életveszélyes sérülést okozott, úgy, hogy a szerencsétlen ember eszméletét vesztve zuhant a padlóra.

A támadó ekkor sietve a nyitott Wertheim-szekrényhez lépett és az ott levő egész készpénzkészletet,

körülbelül félmillió lejt magához véve, elmenekült.

Az újabb vakmerő rablómerénylet ügyében a rendőrség megindította a nyomozást, ez azonban csak kevésbé nyugtatja meg a rendkívül felizgatott bukaresti lakosságot, amely az utóbbi hetek példái után a közbiztonság fokozottabb garantálását követeli a hatóságoktól.

A gyakorlatban általános moratórium lett a mezőgazdasági adósságok behajtására adott haladékból

Bírói ítéletek szerint a moratóriumtörvény alá esik mindenki, aki földadót fizet, vagy mezőgazdával közös tartozása van

Kolozsvár, január 26.

Arra a hírre, hogy a kormány el akarja halasztani a mezőgazdasági adósságok konvertálásáról szóló törvényjavaslat parlamenti tárgyalását és ezzel automatikusan meghosszabbítani a február 15-ig életbe léptetett moratóriumot, arra készítette az összes gazdasági érdekeltségeket, hogy közelebbről kezdjenek foglalkozni ezzel a problémával. Akármilyen valószínűtlenül hangzik is, kétségtelen tény az, hogy

az ország közvéleménye eddig nem tanúsított megfelelő figyelmet és nem is ismeri alaposan a szövegét annak a két szakaszos törvényjavaslatnak, amelyet a kormány a karácsonyi ünnepnek alatt egy másik sereg javaslattal együtt keresztülhajszolt.

Ez a javaslat, amely az 1931 december 18-iki 269 számú hivatalos lapban jelent meg, a „Törvény a kényszerárverezések felfüggesztéséről” címet viseli ugyan, de alig 50 nyomtatott sornyi szövegében sokkal messzebbmenő intézkedéseket tartalmaz, amelyeket eddig senki sem részesített érdemleges kritikában.

Az említett törvény szövegében többek között az is benne van, hogy mindazok a váltók, amelyeken olyan adós szerepel, a ki a törvény kedvezményeit a maga részére igényelheti és amelyek február 15-ike előtt járnak le, úgy kezelendők, mintha csak február 15-ik napján válnának esedékessé és

ugyanilyen elbírálás alá esnek a kamatok is, amelyek a Banca Nationala hivatalos kamatlábjával számítandók.

A törvény azonban nemcsak ezen a téren tartalmaz messzebbmenő rendelkezéseket, mint ahogy a címe elárulná, hanem még azt sem precizizozza, hogy kire vonatkozik. Mindössze arról intézkedik, hogy milyen címen helyezheti magát valaki a törvény hatálya alá, még pedig olyan meghatározással, hogy a falusi ingatlanokat és a hozzájuk tartozó felszerelést terhelő semmiféle tartozások erőszakkal be nem hajthatók.

Nagyon kevesen tudják azonban, hogy

ez a fizetési haladék olyan személyekre is vonatkozik, akik csak társadói valamilyen, a törvény kedvezményei alá eső félnek.

Ez azt jelenti, hogy moratórium alá esnek mindenkinek a tartozásai, ha nem is foglalkozik mezőgazdasággal, akinek közös adóssága van egy mezőgazdával. Ha például egy ügyvédnek 2 millió lej tartozása van és ebből akár csak 10 ezer lej az olyan adósság, amellyel egy mezőgazdával egyetemlegesen tartozik, akkor a törvény értelmében az egész 2 millió tartozása moratórium alá esik. Hogy ez valóban így van, arra két konkrét esetet hozhatunk fel igazolásul.

Az egyik kolozsvári pénzügyetnek 100 ezer lej követelése van egy szamosvölgyi fűszerkereskedőnél. A váltó nemrég lejárt és megővátolták. A kereskedő azonban kifogással élt a bíróságnál a moratórium-törvényre való hivatkozással.

A felelősségre csatolta az adóhivatal nyugtáját, hogy ő évi 50 lej földadót fizet, amit a bíróság teljes bizonyítékkal el is fogadott és kimondotta, hogy

a moratórium a kereskedőre is vonatkozik

és így a 100 ezer lejes váltót még csak megővátolni sem lehet február 15-ike előtt.

A másik eset a következő:

Egy kolozsvári orvos, mérnök és kereskedő közös váltóját megővátolta a bank. A váltón a kereskedő szerepel mint kibocsátó és az orvos, mint forgató. A kereskedő nem fizetett és amikor a bank a váltót megővátolta, kifogást nyújtott be azon a címen, hogy

a váltón szereplő orvosnak egy öthol-das vidéki tanyai birtoka van és így a moratórium kedvezményei alá esik.

A bíróság a kifogásnak helyt adott.

Nyilvánvaló tehát, hogy a rossz helyzetbe jutott mezőgazdák elleni erőszakos árverések felfüggesztése helyett, ami feltétlenül jogos és helyes intézkedés volt, a gyakorlatban az említett törvény csaknem általános moratóriumot hozott. Ma már

a bíróságok is úgy értelmezik a moratórium-törvényt, hogy az szinte az összes esedékessé vált fizetések elhalasztását jelenti s nem is a legális 14 százalékos bankkamat, hanem a Banca Nationala által megállapított 9 százalékos kamattal.

A mezőgazdák megsegítésére szánt törvény ilyenformán nagyon igazságtalan megkülönböztetést idézett elő az egyes adóskategóriák között. Emiatt általánossá vált az a törekvés, hogy most már mindenki igyekszik a törvény hatálya alá helyezkedni. Hihetetlen kereslet indult meg a falusi 1—2 holdas kisbirtokok iránt, mert mindenki, akinek semmi köze sincs a mezőgazdasághoz, földet akar vásárolni, hogy földadót fizethessen és akkor évi 50—40 lej földadó ellenében az összes, bármilyen természetű tartozásaira haladékokat szerez magának.

Igy fest a gyakorlatban a mezőgazdasági tartozásokra adott moratórium, amelyről

senki sem sejtette még decemberben hogy ilyen általános következményei lesznek.

De mégis talán ez a magyarázata annak, hogy a törvényjavaslat előkészítő tárgyalásánál két napig vitatkoztak csak azon, hogy ki tekinthető agráriusnak és a végén a bizottság tagjai nem tudtak megegyezni. És ugyanez a kialakult helyzet magyarázza meg azt is, hogy a kormány miért fázik annyira a konvertálási javaslat betervezésétől. Mert vagy kevesebb előnyt nyújt benne, mint a moratórium-törvényben és akkor vége a javaslatához fűzött népszerűségi kilátásoknak, vagy pedig még többet ad benne, akkor pedig sokkal egyszerűbb lenne, ha egy egyszerű törvénnyel nyíltan bevezetné az általános moratóriumot.

Tőzsde

1932 január 26.

Zürich (nyitás): Berlin 120.80, Amsterdam 206.25, Newyork 51.25, London 17.60, Páris 20.16 és fél, Milánó 25.75, Prága 15.18, Budapest —, Belgrád 905, Bukarest 305, Varsó 57.35, Bécs —.

PLUSZ vagy MINUSZ

Kétszázhetvennél tartanak, de ez semmi. A cél kétszázhetvenhárom és ha a világ összedül, akkor is elérkezik a kétszázhetvenhárom, a mínusz kétszázhetvenháromhoz. Miessner doktor dolgozik rajta és egy egész intézet, nem kisebb intézet, mint a német charlottenburgi fizikai-technikai intézet, tehát meglesz. Ez a három fok már semmi. A legnehezebb és legelérhetetlenebb utolsó három fok ugyan, de mégis semmi. Ha elérkeztek a fagypont alatti kétszázhetvenedik fokig, elérkeznek a kétszázhetvenharmadik fokig is.

Az ember a „teremtés koronája” és uralkodói elhivatottságának éppen az a koronája, hogy céljait meg is tudja koronázni.

Meglesz a három fok és ezzel meglesz a mínusz kétszázhetvenharmadik fok is, az a hideg, az az abszolút pont, amelyben minden elképzelhető élet elhal és a mely valamikor a világegyetem mindenségét és végtelenségét uralta és ma is uralja.

Az ember ezt a titkot is meg akarja fejteni, mert ez a titok is kell ahhoz, hogy boldogabbak és teljesebbek legyünk. Miessner doktor szerint abban a pillanatban, amelyben a titok teljességének tulajdonába jut az ember, ha semmi egyebet el nem ért, elérte azt, hogy a vezetékben és kábelben elporladt és elszikkadt elektromos energia maradékaként jut az ember birtokába. Ezentől millió és milliárd kilométer energiát menthetünk így meg, értékeket mentünk, vagyontokat és erőket, boldogulási lehetőségeket és termelési költségeket.

És meglesz, mert a mai ember racionális és takarékos, tudatos és már szinte a határtalan bölcsességű isten maga, aki a boldogulás és boldogulhatóság eszméi céljának szolgálatában törekszik, dolgozik és ha kell, fel is áldozza magát.

Tehát mínusz kétszázhetvenhárom fok! Kétszázhetvennél tartunk! Még három hiányzik! Még három, hogy minden tudók lehessünk!

★

Meissner doktor vajjon nem tévedett? Bizonyos ő abban, hogy a fagypont alatti kétszázhetvenharmadik fok kell ahhoz, hogy a cél megvalósuljon? Nem plusz? Nem meleg? Nem a minden életet elpusztító meleg, forróság és tűz és a világegyetem mindenségében és végtelenségében? És nem téved-e ott is, hogy a tűz hamarabb kioltatható a Kosmosz életét, mint a jég? És abban sem téved-e, hogy a hatalom ezzel az életet-oltó hideggel az elektromos energiák veszteségei helyett a rakoncátlan emberi feleslegeket pusztítja majd? Olvasa Miessner doktor Miesskis-Userski főtisztelendő ur „Miatyánk”-ját? Ez a lengyel pap tüzet hirdet, ez a lengyel isten-szolgálat lángot prédikál, látát és forró hamufolyamot. Szerinte a boldogság nem a mínusz, hanem a plusz kétszázhetvenharmadik foknál teljesül be, mert ennél a foknál pusztul el a világegyetem mindenségének és végtelenségének minden embere, aki — ellensége.

A főtisztelendő ur — a Posener Tageblatt írja — a minap brosurát adott ki, amelyben egy imádság szövegét közöl azzal, hogy a lengyel kereszténységnek ezzel az imádsággal kell az eget urához fordulni.

Ime, az új Miatyánk:

— Ó, Uram, adjál kezeinknek erőt, ágyunknak tökéletességet, tankjainknak kitartást, repülőgépeinknek láthatatlanságot, támadó gázainknak mindenhol jelenvalóságot és folyamatosságot, add Uram jeledet azoknak, akik szent szereteten egyenlőek vagyunk. Annak a szeretetnek nevében, amellyel Te bennünket szeretsz, adjad, hogy az ellenség, miként a fű, amelyet Igazságosságodnak kaszája suhint, összerogyjon.

— Asszonyaik és országai legyenek termékenyek, gyermekeik kolduljanak és leányai a gyalázat prédájává váljanak! Golyóik és lövedékeik, mint a bárányok, süppedjenek a pázsitra és engedj meg nekünk Uram, hogy akár a tigrisek, szörnyek és véreket marcangolhassuk és pégül adassék meg nekünk, hogy vakuljanak meg valamennyien!

— A lelkünk ma is olyan, mint ezer évvel ezelőtt, amilyen volt: gyűlöli az elment és néki soha meg nem bocsát. Te se bocsáss meg nekik, de büntessed meg őket, hogy megszűnjének nekünk ártóhatni és könnyörgünk, ne akadályozz meg

bennünket abban, hogy ártatlanlanná tesszük őket most és mindörökkön örökké Amen!

★

Egy kissé megszedül az ember, mikor így ide leírja és egy kissé megpirosodik az arca annak, aki innen elolvasa. A tűz-okádát és a gyűlölség-kitörés olyan paroxizmusa lobog itt, amilyen fagyos és tudományos hidegig Miessner doktor soha el nem ér. Az Ember ma kétszázhetvenhárom és nincs gerince, teste, szíve, mája többé, csak a pólusai vannak, csak északi vagy déli sarka van, csak végtelen távoli és elkülönült szirteken harsogja ki az önön-maga megoáltónak hitt életét. Plusz vagy mínusz kétszázhetvenhárom? A káprázatos bölcsesség kétszázhetvenhárom fokos hidegét sugározza vagy a dühbenetes gyűlölet kétszázhetvenhárom fokos tüzeit ontja Fenn is, lenn is herószok, próféták és megpáltók és sehol maga az ember.

Csak gyűlölség és csak elvonatkoztatott teória mindenhol, de sehol meleg, élet, szépség, szerelem. A kiszikkadt legelőn szomjuhozik a végtelen csorda és a telejében még lángpallások sujtják vagy jég-hegyek dermesztik. A trópusi szélvihar tikkaszt mindannyiunkat és mindany-

nyiunkat a jégvilág jéghegye rémíti. A kétszázhetvenhárom ember két irányban rohan veszte és pézete felé és bármire rohan, mindenhol életet öltő hideg és életet öltő tűz.

— Legyen béke! — mondaná a keneteljes apostolkodás. Legyen megnyugvás és kibékülés, megalkuvás és összeölelkezés.

Nem lehet.

Itt nem szelid fuvalmak találkoznak, hogy összezsapva szellővé dagadhattak, itt orkánok csapnak össze és orkánok fergeteget szülnek.

Mi, itt, a Kárpátok koszorujától övezetten, a Duna medencéjében nem is tudjuk, nem is látjuk, még nem is sejtjük, milyen indulatok és ősi mély ösztönök morognak a föld felett. Ezredékek engesztelhetetlen gyűlölségei forrnak e percben, elhomályosodott szemű és elvakult lelkű gyűlölségek, amelyeknek csordulniok kell, mert a harcok méhe megérlelt és kihordotta őket. Nemcsak a mai rend és a mai rendszer harcol az eljövendő holnapi rend és holnapi rendszer ellen, hanem a hatalom a hatalommal is viaskodik: a tudomány és a hit is össze-

Litvinov külügyi népbiztos nyilatkozata a rigai tárgyalásról és a besszarábiai kérdésről

Moszkva, január hó 26. Litvinov orosz külügyi népbiztos Genfben való elutazása előtt nyilatkozatot adott a sajtónak a román-orosz megemlékeztető szerződésről. Nyilatkozata világosan elárulja, hogy a rigai tárgyalások egyelőre

meghiúsultak és nem váltották be azokat a reményeket, amelyeket hozzájuk fűzték.

Litvinov nyilatkozatának az a legérdekesebb része, amelyik a besszarábiai problémára vonatkozik. Erre vonatkozólag a következőket mondotta:

— Az orosz-román megemlékeztető szerződés megkötéséről csak abban az

esetben lehet tárgyalni, ha Besszarábia kérdéséről teljesen kikapcsoljuk. Románia ugyan szeretné ennek a fontos kérdésnek a kikapcsolását a mi csendes jóváhagyásunknak és Besszarábia mai helyzetének elismeréseként tekinthetné. Mert Románia olyan szerződést akar, amely a mai határokat elismeri.

Litvinov azután azt fejtette ki nyilatkozatában, hogy a szerződés arra vonatkoznék, hogy a két állam semmiféle támadást nem intéz egymás ellen. A szöveget azonban a maga részéről szívesen hozzáadná azt a pótlást, amely szerint szerződésességének tekintenének minden olyan kísérletet, amely erőszakos úton akar megoldani felmerülő kérdéseket.

— A szovjetkormány bizonyosságot tett jóindulatáról, — mondotta befejezésül Litvinov — s így a további lépések most már kizárólag a másik féltől függenek.

Viharos ülés a magyar parlamentben

Friedrich István követelte, hogy tűzzék napirendre a népjóléti panamák tárgyalását

Budapest, január 26.

Ma, kedden délelőtt 1 órakor ült össze ismét a magyar képviselőház, amelyet az ellenzék kezdeményezésére hívtak össze. Az ülés első felszólalója Friedrich István volt, aki nagy beszédben indokolta meg, miért tartották szükségesnek az ellenzéki pártok a parlament összehívását. Szavait állandó zaj és idegesség kísérte. A kormánypárti képviselők Friedrichet támadták prágai tárgyalásai miatt, míg az ellenzék állandóan viharos zaj közben bírálta Bethlen Istvánt bécsi és római utjai miatt.

Friedrich a viharos csillapodtával kifejtette, hogy az ellenzék munkát követel az ország ügyeinek intézésében.

— A kormány — mondotta Friedrich — úgy tesz, mintha obszervatóriumba vo-

nult volna és ujabban csak a nyugati csillagok állását figyeli és sorsát azokhoz köti. Ha azonban a kormány nem tud eleget tenni vállalt kötelességének, akkor távozzék helyéről és adja át helyét alkalmasabbaknak.

Beszéde végén azt követelte, hogy a parlament maradjon együtt és tűzze ki napirendre a népjóléti panamák tárgyalását. Rámutatott arra, hogy az elhunyt Vass József népjóléti miniszter adósságait a minisztertanács utasítására egyenlítették ki.

Friedrich István után Lányi Márton többségi képviselő emelkedett szólásra és kezdte meg a kormány álláspontjának kifejtését, amely szerint a képviselőház összehívása és együttmaradása nem látszik okvetlenül szükségesnek.

Folyik a kihallgatás a Szakáli-ügyben

Gyilkosoknak semmi köze sem lehet a román becsülethez

— mondotta Anastasiu, a Dimineața munkatársa

Csikszerecs, január 26.

Ötödik napja folyik már Csikban a vizsgálát az ismeretes Szakáli-ügyben. A marosvásárhelyi főügyész, akit a vizsgálát lefolytatására kiküldöttek, a tanúk egész seregét hallgatta ki. Érdekes kérdések és az érdekes kérdésekre még érdekesebb feleletek hangzottak el. Olyanok, amelyek beszédes világosságot vetnek a vizsgálát irányára egyrészt, másrészt pedig arra, hogy az igazság páty milyen hatalmas erkölcsi erő tud lenni magyarul és románok közt egyaránt.

Nagyszerű feleleteket adtak Csikban a kérdezőzködő főügyésznek. Olyan fele-

leteket, amelyek aranyat érnek a mai körülmények között, amiket iskoláskönyvekbe kellene iktatni példaként. Bizonyára oda is kerülne, ha valaki hatalmas mondaná őket. Csikban azonban csak egy román újságtudósító és harisnyás zékely földmivelő mondották. Mindegy! Így is nagyon alkalmasak arra, hogy beledöbbenjenek az ország lelkiismeretébe.

Sokszor megirtuk, hogy a szerencsétlen Szakáli borzalmas halálának, illetve a halál borzalmas körülményeinek a ki- vizsgálását a csikszerecsminai közbirtokosság követelte elsősorban. Ő kérte az

Antinevralgic

DR NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, mig-
rén idegesség, sőt ellen Csakis
eredeti csomagolásban áru-
sítják. Minden dobozban az
orvos jelzésével ellá-
tott 2 kapszula (os-
tyában) van.

Kapnato

gyógyszertárakban és drogériákban
Szf 17171

csapnak itt, hogy végre, ezredévek után egymással leszámozhassanak.

Már számolnak is.

A start pisztolyt már feje fölé emelte a bíró és hangosan harsogja:

— Egy, ket-tő...

Még egy pár perc türelmet és elhang-
zik:

— Hááá-rom!

(h.)

exhumálást, sőt felajánlotta az exhumálás költségeit is. Mi köze volt a csikszerecsminai közbirtokosságnak Szakálihoz? Annyi, hogy Szakáli is egyszerű „agja” volt a közbirtokosságnak és még annyi, hogy ezt a Szakált vádolták meg a csendőrök a közbirtokossági kassza ki- rablásával, holott a falu meggyőződése szerint Szakáli ártatlan volt. Ez azonban még nem ok, hogy egy erkölcsi testület beleavatkozzék egy bűnügy lefolytatásá-
nak a menetébe. Csakugyan nem ok? A főügyész azon a véleményen volt, hogy nem. A kérdést így fogalmazta meg: Mi-
lyen címen avatkozik bele a közbirtokos-
ság ebbe az ügybe? A felelet frappáns volt:

— Hát milyen joggal az ember bele-
avatkozik, ha az uton gyilkost lát szalad-
ni s megfogja, hogy érje utol a rendőrt!

A másik nagyszerű feleletet Anastasiu újságíró, a Dimineața csiki munkatársa adta. Őtöle azt kérdezte a főügyész, hogy miképpen tudja összeegyeztetni román lelkiismeretével azt, hogy román bírakat vádoljon ilyen rettenetes bűnnel. Anasta-
siu így felelt:

— Gyilkosoknak semmi közük nem le-
het a román becsülethez!

Kihallgatták Bálint Ferenc csikszerecs-
mási plebánost is. A bátor lelkész eleven
színekkel rajzolta meg azt a nagy és ny-
omasztó felháborodást, amivel hívei figye-
lik az eseményeket, mert az a meggyő-
ződésük, hogy a szerencsétlen Szakált
valóban agyonverték a csendőrségen.
Minden jel mellett szól és a bizonyíté-
koknak egész garmadája vonultatható
fel. Szükséges, hogy a hatóságok mindent
elkövessenek az ügy tisztázására. Fiat
justitia, pereat mundus!

Kihallgatták Curbureau csendőrmes-
tert is, aki mindenben fenntartotta régi
vallomását s

ujra erősítette, hogy Creanga vizsgáló-
bíró a halál bekövetkezése előtti nap
sajátkezüleg verte Szakált.

Az nem igaz, hogy a vizsgálóbíró boxet
használt volna. A jelenetre azonban igen
élénken emlékszik:

Creanga egyik kezével megragadta az
áldozat harisnyaszíját, a másikkal pe-
dig akkorákat ütött, hogy Szakáli a
falnak lódult.

A másik csendőrmester, Moldoveanu,
ezzel szemben azt állítja, hogy egyetlen
ujjal sem nyúltak Szakálihoz, aki csak
ugyan a harisnyaszíjával akasztotta fel
magát. Igaz, ő nem látta a szíjon függő
Szakált, de megbizik csendőrei jelenlé-
tében, mert ismeri őket. E vallomások
után most már az orvosi vélemények
dönthetik el a kérdést. Szakáli nyakán
ugyanis fél centiméteres sáv volt, holott
a csendőrök állítása szerint az öngyilkos
kétszer tekerte nyaka köré a harisnyas-
zíját. A vallomásban valahol nyilvánva-
lóan hiba van, mert félcentiméteres sze-
lességű nadrágszíjat nem használnak sem
Csikban, se máshol, eltekintve attól, hogy
a kétszeres körültekérésnek nyoma se
látszik. A fulladást tehát csakis zsineg-
lés okozhatta.

A vármegye közönsége egyébként egy-
re fokozódó izgalommal figyeli a vizsgál-
lat eredményét s erősen bízik abban,
hogy most már világosság derül a szeren-
csétlen Szakáli István titokzatos halá-
lára.

Több ezer teljesen meggyógyult

TÜDŐBETEG

igazolja kiváló hatását az Oláh Károly plebá-
nos által feltalált Antiphthisin államilag
engedélyezett tüdőháj elleni gyógyszernek —
ismertető füzetet díjtalanul küld a gyógyszer-
készítője OSVÁTH gyógyszertár Târgu-Mureș

JÖN! JÖN!
a nagy berlini Sinfonia a
brassói REDOUTE-MOZGÓBA
Berlin-Alexanderplatz

Hírek

Nem vagy legény Bérczi!

(Népdalegyveleg)

Bérczi direktor urnak, aki faképűl hagyta társulatát Csikszeredán...

Kendő, kendő, csipkés kendő,
drága kicsi kendő!
Egy diri van a világon,
Elarúlom: kend őt!
A fejébe sose forog,
Hogy a truppja gyomra korog...
Bendő, bendő, üres bendő,
Mit hoz a jövendő?

Haloánysárga színész, ha tudnál beszélni!
Elmondanád, hogy a fene tud így élni!
S azt, hogy gúzni nélkül mitsem ér az élet,
Nem társulok Bérczi, soha többé véled!

Zsiros-pettyes ruhácskában
Látalak meg téged!
Teleraktad aprópénzzel
Fehér mellénykéddel!
És egy reggel elrobtál
Kincses Kolozsvárra,
S jaj, az összes bérleteknek
Ott maradt az ára!

NEMES FERENC

— A brassói kereskedelmi kamara interveniált Bukarestben az új adókules ellen. A brassómezei kereskedelmi és iparkamara — tekintettel arra, hogy a megválasztott adózási törvény súlyos terhet ró a kereskedelmi és iparvállalatokra a patenta fixán kívül — energikus akciót kezdett, hogy ezt a törvényt megváltoztassák. Tegnap Bukarestbe utazott Hesshaimer kamarai elnök, V. Bediteanu alelnök kíséretében, hogy feltárhassák azokat a súlyos igazságtalanságokat, amelyek ezzel az új adóátszámítással a vállalatokat érnék. A delegátusok megjelenése Vasilescu Carpen kereskedelmi miniszternél, aki magáévá tette ügyüket és kilátásba helyezte, hogy a sérelmeket orvosolni fogja. A delegátusok a többi illetékes fórumnál is ejártak ez ügyben.

— Munkanélküli segélyt osztottak a marosmegyei falvakban. Marosvásárhelyről jelentik: Raileanu marosmegyei prefektus Toplica, Deda és Palotailva községekben munkanélküli segélyt osztogatott. Toplicán gazdaküldöttség kereste fel a prefektust, amely a földosztással kapcsolatos sérelmeket tárta fel. Raileanu megígérte, hogy érdekében áll, hogy a belügyminisztériumban.

— Hat évi kényszermunkára ítélték a jasi szatírt. Bukarestből jelentik: A jasi bíróság hat évi kényszermunkára ítélt Balasovot, a hírhedt jasi szatírt. Balasov, amint emlékeztet, kedvesét a nyílt utcán levettöztette, haját kitépte, testét késével összeszurkálta, majd amikor a szerencsétlen nő eszméletét veszítve véresen esett le, erőszakot akart rajta elkövetni. A közönség a ma megtartott tárgyaláson meg akarta lincselni a rabiatust embert, akit csak a csendőrség tudott kimenteni a szorongatott helyzetéből.

— KUNCZ ALADÁR, a nemrég elhunyt erdélyi magyar író *Fekete kolostor* c. művével világirodalmi sikert aratott. A 2 kötetes regény 3-ik kiadásban jelent meg az Athenumnál, ízléses kivitelben. Ára 300 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályán.

— Tisztviselői képesítő-vizsgák Temesváron. Tudósítónk jelenti: A temesvári vármegye házában most tartották meg azokat a képesítő-vizsgákat (examen de capacitate), amiket a közigazgatási törvény a véglegesítő kinevezés előtt előír. A vármegyei hivatalnokai karból összesen 149 tisztviselő jelentkezett a vizsgára, a melynek írásbelijén 13, a szóbelijén 12, tehát összesen 27 ember bukott meg. Az elbukottak fele kisebbségi. Törvény szerinti az elbukottaknak el kell hagyniuk állásukat, jóllehet már évek óta teljesítik a szolgálatot. A városházáról 76-on jelentkeztek a vizsgára, amit a városháza tisztviselői részére a jövő hét folyamán tartanak meg.

— Mükedvelő és Szinpartoló Egyesület alakul Tordán. Tudósítónk jelenti: A tordai magyarságnak már régi vágya volt, hogy a színjátszás elősegítésével tegyen szolgálatot az általános magyar kulturának. Mükedvelő Egyesület létrehozása merült fel már régen, sőt gyakorlatilag is szép előrehaladást tett már a mozgalom, amikor a hatóságok gáncoskodása végetvetett a szép kezdeményezésnek. Most újból felmerült a terv s tekintettel arra, hogy a városban nincsen vezető egyéniségek vették kezükbe a dolgot, valószínű is, hogy ezúttal sikerre vezet.

zet. A mostani terv egyébként az, hogy a mükedvelők egyesülete mellett megalkotják egyúttal a szinpartolók egyesületét is, amely így „Tordai Mükedvelő és Szinpartoló Egyesület” név alatt fog működni.

— Meg akart szökni Calisch mérnök, a kémkedési pör egyik elíteltje. Bukarestből jelentik: A Cuvantul értesülése szerint Calisch mérnök, a kémkedési pör egyik elíteltje, néhány nappal ezelőtt azzal az ürüggyel, hogy sérve van, rabkórházba szállíttatta magát. Az orvosok megállapították, hogy Calischnak már tíz éve van sérve és a beavatkozás nem indokolt. Az a gyanújuk, hogy Calisch csak azért kérezkedett kórházba, hogy onnan megszökjék.

— Aradi hírek. Aradról jelentik: Az aradi törvényszék ma tárgyalta Sináglí Pál napszámos ügyét, aki Gálfi Anna nevű vadházastársa segítségével 1931 szeptember 22-én meggyilkolta Eisenbeil György munkanélküli borbélyt, akinek az asszony egy ideig szintén vadházastársa volt. A törvényszék Sináglit 10 évi, Gálfi Annát pedig 6 évi börtönbüntetéssel sújtotta. — Ma foglalkozott a törvényszék Dávid János aradi munkásvezér és Siklován Antalné napszámosnő ügyével, akinek lakásán a vád szerint sokszorosított gépet és kommunista röpcédulákat találtak. Dávid már csak azért is gyanús volt, mert rövid idővel ezelőtt tért haza Oroszországból. Kihallgatásuk után, minthogy a röpcédulák terjesztésére nézve nem tudtak ellenük terhelő bizonyítékokat szolgáltatni, mindkettőjüket felmentették.

— Vasárnapra halasztották a kisanant konferenciát. Montreuxból jelentik: A kisanant-konferenciát, a jóvátételi konferencia elhalasztása miatt, vasárnapra napolták el. A kisanant-konferencia így egy nappal fogja megelőzni a leszerelési konferenciát.

— Nagy kommunista letartóztatások országsszerte. Bukarestből jelentik: A sziguranca országsszerte újabb kommunista letartóztatásokat eszközölt. Bukarestben az elmúlt éjszaka 23 kommunistát tartóztattak le és ugyancsak nagyobb arányú előállítások történtek Jassiban. Valamint az ország más városaiban is. A tömeges letartóztatások egy újabb, állítólag államellenes szervezkedéssel vannak kapcsolatban.

— A bukaresti magyar ügyvivő a kereskedelmi miniszternél. Bukarestből jelentik: Magyar Antal bukaresti magyar ügyvivő ma délelőtt kihallgatáson jelent meg Vasilescu Carpen kereskedelmi miniszternél. A kihallgatáson Magyarország és Románia gazdasági kapcsolatairól tárgyaltak.

— ÚJABB KÉT KÖZVETLEN VASUTI KAPCSOLAT NAGYVÁRADRÓL. MAGYARORSZÁG FELÉ. Bukarestből jelentik: A román és a magyar vasutak megegyezték abban, hogy a páspökladányi MÁV-motoroshoz naponként kétszer közvetlen összeköttetést létesítsenek Nagyváradról. A cél az, hogy ezzel is intenzívebbé tegyék Magyarország és Románia között a határforgalmat.

— Megkezdtek a leszállított nyugdíjak kifizetését Temesváron. Tudósítónk jelenti: A pénzügyigazgatóság megkezdte a jegyzőkönyvben kimondott csökkentés mértéke szerint. A nyugdíjasok között nagy az elkeseredés, mert a csökkentés sokkal súlyosabban érinti a kisnyugdíjasokat, mint a nagyokat. Egy vasuti műhelyfőnök 5600 lejes nyugdíja például most a leszállítás után mindössze 2300 lejt tesz ki, míg a magasabb nyugdíjaknál a csökkentés mértéke 20–50 százalék közt változik.

— Tetténért betörő. Csia Pál brassói református lelkész Szent-János utcai lakásán hétfőn este egy sötétben besurrant betörő fogott el, aki a rajtakapásig már néhány pár cipőt, sárcipőt és 100 lej készpénzt zsákmányolt. A tolvajt átadták a rendőrségnek, ahol őrizetbe vették s megindították a szokásos eljárást ellene.

— „Ha nem lehet szállítani, levágni”. Bukarestből jelentik: A hírhedt Agabekov-ügyben ma újabb érdekes mozzanatot került nyilvánosságra. A GPU emberei, akiknek feladatuk volt, hogy Agabekovot Konstancában elfogják, a következő szimbolikus táviratot küldték Konstantinápolyban székelő megbízottaiknak: „Az ökrökkel az üzlet rosszul megy, nem tudjuk szállítani.” Mire Konstantinápolyból a következő válasz érkezett Konstancába: „Ha nem lehet szállítani, levágni!” Képzeltető, milyen boldog Agabekov aki most Brüsszelben olvassa ezt a rá nézve könnyen végzetessé válható „kedélyes” táviratváltást.

— EGYSZERU KÖNYVVITELTAN magán-uton való elsajátítására. Számos mintával és egyéb hasznos tudnivalóval. Igen alkalmas iparosok és kiskereskedők részére. Ára 51 lej. Póztán pórtóval 56 lej. Legegyszerűbb a pénzügyi utatvanyon előre beküldeni, akár postabélyegekben. A Brassói Lapok Könyvosztálya.

Mit határoztak a nyugdíjasok

A nyugdíjasok bukaresti országos kongresszusa hétfőn este 8 órakor fejeződött be. Elkeseredett felszólalások után a kongresszus a következő határozati javaslatot szavazta meg:

1. A nyugdíjasok rendkívüli országos kongresszusa követeli a nyugdíjcsökkentést elrendelő minisztertanácsi jegyzőkönyv azonnali hatálytalannítását, mert a nyugdíjrendezés minisztertanácsi határozattal való elrendezését törvénytelennek tartja.

2. Követeli a kongresszus, hogy mindaddig, amíg a trónbeszédben is bejelentett nyugdíjrendezési törvény tető alá nem kerül, a kormány a múlt évi nyugdíj-illetményeknek megfelelő összegeket fizesse ki.

3. Követeli a kongresszus, hogy azt a 333 milliót kitevő költségvetési összeget, amit a törvénytelen csökkentéssel akar megkarantani az államkincstár, vegyék el más alapokból, vagy szerezzék meg a gyanús nyugdíjasok felülbizsgálása útján.

4. Az előbbi pontnak megfelelően követeli a kongresszus, hogy azonnal rendelkezjen az összes nyugdíjasok repízióját és vegyék el mindazoktól a nyugdíjakat, akik jogtalanul jutottak hozzá, vagy akik törvénytelenül magasabb nyugdíjat kaptak, mint amennyi járna nekik.

5. Követeli a kongresszus, hogy a nyugdíjrendezési törvény előkészítésénél halgassák meg a nyugdíjasok kiküldötteit is.

6. Követeli a kongresszus a központi nyugdíjpénztár egész igazgatóságának azonnali elmozdítását, mert bebizonyították, hogy a nyugdíjcsökkentésnek minisztertanácsi határozattal való törvénytelen elrendelését ők készítették elő. Az új igazgatóságban a nyugdíjasok kiküldöttei is találjanak helyet.

7. Követeli a kongresszus a múlt évről elmaradt járulékoknak február 15-ig való kifizetését.

8. A kongresszus elöben minden nyugdíjcsökkentésnek ellene van, mindaddig, amíg a kormány el nem rendeli mindazon vagyonoknak felülbizsgálását, amelyeket politikuskok és magasrangú állami funkcionáriusok halmoztak össze. Erkölcstelen és addig bántani a nyugdíjasokat, amíg a közéleti büntető bíróságok a jogtalanul szerzett vagyonokból.

A határozati javaslat megszavazása után a kongresszus ugynevezett akcióbizottságot küldött ki, amelynek kötelességévé tette, hogy minden törvényes eszköz felhasználásával tovább folytassa az elkeseredett harcot a nyugdíjcsökkentést elrendelő minisztertanácsi jegyzőkönyv ellen.

— A brassói ügyészesség letartóztatott egy pénzhamisítót. Mintegy két héttel ezelőtt a Brassó közelében levő Bodzafor-duló községben hamis huszlejeseket találtak. A bevezetett csendőri nyomozás mindeddig eredménytelen maradt, míg végre tegnap letartóztatták Jon Gheorghe Pacurariu bodzafordulói lakost, a kinél nagymennyiségű ilyen hamisított huszlejeset találtak. Lakásán megtalálták a hamisítógépet is, valamint nagymennyiségű olmot is, amiből a pénzt készítették. A kiöntött pénzdarabokat azután bronzba mártogatta, hogy a megfelelő szint megkapják. A hamisító százas pénzesomagokba göngyöltte a huszlejeseket és így hozta forgalomba. A brassói ügyészesség most az irányban folytatja a vizsgálatot, hogy nem volt-e a pénzhamisító parasztagzának bűntársa is.

— A nagybányai kommunisták a bíróság előtt. Nagybányáról jelentik: A nagybányai kommunista letartóztatottak egyrésze felett ma ítéleztett a törvényszék. Ezúttal Miskolczy Gyula és Váradí Andor állottak a bíróság előtt, azzal a váddal, hogy Miskolczy, Váradí biztatására Aranyosmedgyesen az adófizetés megtagadására biztatta a lakosságot. Miskolczyt, aki kilenc napja éhségsztrájkol, a hátukon hozták be a fegyőrök a tárgyalóterembe. Annnyira elgyengült, hogy alig lehetett érteni a szavát. Rövid tanácskozás után a bíróság Miskolczyt két hónapi fegházra ítélte, Váradit felmentette. A többi huszonnégy kommunista vádlott ma abbahagyta az éhség-

sztrájkot, minután a vizsgálóbíró ígéretet tett arra, hogy az ő ügyükben is megtartják egy héten belül a tárgyalást.

— A FEGYHAZBAN MEGKERESTÉ LEANYA HOZOMÁNYAT. Andreucci Attilio, akit felesége meggyilkolásáért a montenidei fegyházba zártak, élt a fegyházigazgatóság amari engedélyével, hogy amennyire lehetséges, kereskedelmi tevékenységét a fegyházból is folytathassa. Néhány esztendői rablás útján már megszerezte az anyagi eszközöket, amelyek segítségével leányát előkelő kolostorban neveltethette. Amikor leánya tizennyolc esztendősen lett, eljegyezte magát a páros egyik tisztviselőjével, akinek a fegyenc-após átadta a harmincezen pezor levő hozományt, amelyet a fegyházban megtakarított. Az ifjú pár az esküvőt arra az időre halasztotta, amikor Andreucci elhagyja a fegyházat.

Egy dodonai nyilatkozat

Bukarest, január 26.

Vasilescu-Carpen kereskedelemügyi miniszter feltűnő nyilatkozatot adott a Neue Freie Presse-nek.

A miniszter kijelentette, hogy bár Románia kimondottan agrárállam, e így számíthat arra, hogy Európa állanló gabonarakára lesz, a jelenlegi kormány mégis nagy súlyt helyez arra, hogy az ország industrializálása mentől lendületebben haladjon előre. A nagyvállalatok iparosításnak ugyanis az ország kulturális felkészültsége nyújt biztos alapot.

Vasilescu-Carpen nyilatkozata politikai körökben feltűnést keltett, mert a jelenlegi kormánynak ez az első ilyen természetű megnyilatkozása.

— Elkapta a lendítőkerék szíja. Tudósítónk jelenti: A temesmegyei Rákás községben megrendítő szerencsétlenség történt. Trezsák József alig 24 éves molnár a gép lendítőkerékének a szíján akart valamit igazítani, azonban nem volt elég elővigyázatos, mert a szíj alkapta és háromszor megforgatva olyan erővel sújtotta a földhöz, hogy a szerencsétlen fiatal molnár szörnyethalt.

— Halálba kergette a nyomor. Tudósítónk jelenti: Tamás Jánosné csikkarcfalvi lakos hosszabb idő óta súlyos anyagi gondokkal küzdött. A szorgalmas és jóra való asszony minden erejét megfeszítve küzdött, hogy ügyeit rendben tartsa, a mai általános leszegénvedésben gödni. Emiatt elkeseredésben vasárnap azonban nem tudott eredményre vereste felakasztotta magát. Mire észrevették, már kisérvetett.

— HÖFER-JELENTÉS A VIDÉKI SZINESZET FRONTJARÓL című tudósításunkkal kapcsolatban kapjuk a következő sorokat: „Tek Szerkesztőség! A sajtótörvény idevonatkozó szakaszára való hivatkozással kérem, szíveskedjenek alábbi helyreigazítást nyilatkozatomnak helyet adni: Engem Bérczi Mihály színigazgató pénztárosnak szerződtetett a társulathoz. A társulat színész tagjaival semmi közelebbi nekuszom nem volt, hozzájuk nem tartoztam. Tekintettel arra, hogy csak Bérczi igazgatónak tartoztam elszámolni, pénztárazás után nem is volt kötelességem távozásomat jelenteni. Amikor a feljelenés miatt a csikszeredai rendőrség és vizsgálóbíró ebben az ügyben kihallgatott, teljesen tisztáztam magam, tehát letartóztatásban nem voltam. — Teljes tisztelettel: Földes István.”

SZINTEN ZENÉS

Az én papám is vonóhangszeren játszik.
— Mi a kedves papája?
— Harangozó.

(Dimanche Illustré)

BETEG DOLOG

— Te voltál olyan nagyon beteg, kislányom, vagy a nővéred?
— A nővérem, az meghalt, de én voltam olyan nagyon beteg.

(Buen Humor.)

JÓ BARATNOK

— Ugy-e, téged nem érdekel az aranystandard, édesem?
— Honnan gondold, drágám?
— Mert hiszen a szépítőszerek ára nem emelkedett.

(Merthyr Express.)

BRASSO „Modern Mozaik” Telefon 518

Mű KEDEEN, Claude Anet világhírű regényéből készült német beszélő világlágerfilm

Ariane

Elisabeth Bergner a főszerepben

Köve tkező műsor orosz tárgyú. nagyhatású német beszélő éneklő filmú dongság Tolstoj regénye JOHN BOLES és LUPE VELEZ-el

„Oh, ahol a Volga folyik...”

B. L. 5. OLDAL

JANUÁR 28.

— Három hónap óta tart a skarlát-járvány Csíkszenttamáson. Tudósítónk jelenti: Október vége óta állandó skarlát-járvány szedi áldozatait Csíkszenttamáson. A járási orvos annak idején minden elkövetett a veszedelmes betegség továbbterjedésének a megakadályozására, azonban nem állott elég segítség a rendelkezésére. A vármegyei főorvosi hivatal felelős, ha a ragály még több áldozatot kíván.

— MFGOPERALTAK GOMBOS GYULAT. Budapestről jelentik: Navratil Dezső egyetemi tanár, az európai hírvételek gégecspecialista, hétfőn délután egy órakor megoperálta Gombos Gyula hadügyminisztert. Az operáció olyan kitűnően sikerült, hogy a miniszter gyalog hagyta el a rendelőt, sőt délután már referenseket is fogadott.

— 41 ÉV ALATT 56-SZOR NŐSÜLT Londonból jelentik: A Georgia államban levő Atalantában William Warren tízéves gyermekének állítólagos elhanyagolása miatt a bíróság elé idézték. Warren kimutatta, hogy negyvenkét elő gyermekét a bíróság elé idézték. A házassági viágabajnokságot egy 65 éves néger tartja, akit a minap a burlingtoni bíróság lapás miatt pont felelősségre, ez kimutatta, hogy 41 év alatt 56-szor (?) nő-sült.

— KISIKLOTT A BENÁRESZI EXPRESSZ. Kalkuttából jelentik: A Kalkutta-benáresi expressz kisiklott, a mozdonyvezető és több utas megsebesült. A mozdonyt állítólag nacionalisták követték el.

— SOROZÁS A BUDAPESTI ROMÁN KÖVETSEGFEN. Budapestről jelentik: A román katonai attasé tudomására hozta a Magyarországon élő, román állampolgárságu, katonaköteles egyéneknek, hogy az ezévi sorozást február elseje és ötödike között tartják meg a budapesti román követségen. A bizottság előtt kötelesek megjelenni azok, akik 1910-ben és 1911-ben születtek s akiket tavaly alkalmatlannak minősítettek. Meg kell jelenniük a sorozáson azoknak is, akik 1911. előtt születtek s eddig még nem jelentkeztek.

Jó emésztés — fél egészség. Székrekedés, bélrenyheség esetén Artin dragée normális ürüléshez segít. Kérje orvosától.

Az ideális hashajtó a Dr. Bayer-féle

PURGEN

* Rónay S. J. okl. táncztanár iskolájában. (Brassó, Süttö-utca 2., volt Rákosi penzió), új kurzus kezdődik január 27-én, kezdők és haladók részére. Különórák és kurzusok. Kedvező árak. Vasárnap, 24-én este műsoros jelmezes estély. — Vasár- és ünnepnapokon szabad-órak. — Érdeklődni és beiratkozni lehet bármikor. (be)

— ARANYOZOTT SZEMPILLAK. Newyorkban — ugylátszik — már lejárt az ugynevezett démonszemek ideje, mert a színház és a mozi amerikai kiválóságai most azon fáradoznak, hogy pillantásuknak angyali szelidséget és ártatlanságot kölcsönözzenek. Ebbeli törekvésükben az Egyesült Államok vezető hölgyei rájöttek, hogy legjobb lesz erre a célra a szempillákat meg-aranyoztatni vagy ezüstöztetni. A kozmetikai szalonokban hosszas tanulmány után döntik el, hogy arany-e vagy ezüst?

— Fogarason fegyelmi elé állítják azt az ügyvédet, aki előlegezi ügyfelének a bélyegilletéket. Fogarásról jelentik: Érdekes határozatot hozott a fogarasi ügyvédi kamara. Izgalmas közgyűlésen elhatározták, hogy megtiltják tagjaiknak, hogy ügyfeleiktől előleg nélkül pereket vállaltanak, utasítva a Kamara vezetőségét, hogy minden ügyvédet, akiről kiderül, hogy előlegezi ügyfelének a bélyegilletéket és más taxákat, állítsa fegyelmi bíróság elé. Egyidejűleg elhatározta a közgyűlés, hogy, a nagy ügyvédmor-mor-ra való tekintettel, az okiratok megszerkesztéséért járó díjak felét az okiratot megszerkesztő ügyvéd tartozik az ügyvédi Kamarának beszolgáltatni, ahol azt egyenlő arányban szétosztják a többi ügyvédek között.

Meghűléses betegségektől (nátha, rekedtség, torokgyulladás) mentesül, ha állandóan szopogat Anacot pasztillát. Egy fiola ára 37.— lej.

— MILENY IDŐ LESZ? A budapesti meteorológiai intézet jelentése szerint kisebb havazásoktól eltekintve, lényeges változás nem várható.

— Plesz Béla és Stern Zseni megosztják a milliót. Nagyváradról jelentik: A Zsidó Kórház Sorsjáték főnyereményének vizsontagságokkal telt s országos szenzációvá dagadt története a hétfőn délelőtti véget ért. Plesz Béla aradmegve kereskedő, a sorsjegy eredeti tulajdonosa megjelent Stern Zsenivel, egykori ideáljával a nagyváradi törvényszék vizsgálóbírója előtt, ahol a hölgy visszavonta Plesz ellen tett feljelentését. Kijelentették, hogy a főnyeremény arányos elosztására vonatkozólag, két napi békétárgyalás után írásbeli szerződést kötöttek, mire a

11-ór nyomban kiszolgáltatta a régiót áhitott s a bűnvádi feljelentés alkalmával lefoglalt sorsjegyet. A volt jegyes-pár együtt utazott Kolozsvárra, hogy az egymillió lejt felvegyék. A békés meg-egyezés salomoni ítéletnek minősíthető. Mindkét fél egy-egy milliót óhajtott, s mindegyik fél-fél milliót vesz kézhez.

— Emésztési nehézségek, gyomor-fájás, gyomorégés, rosszullét, fejfájás, idegizgalom, álmatlanság, gyengeségi állapotok, munkaképtelenség esetén a természetes „Ferenc József” keserűvíz megszünteti az emésztési zavarokat, a vérkeringést helyes utra tereli, felrissi-ti a szellemet és egészséges álmot hoz. Az egyetemi klinikákon végzett kísérletek bizonyítják, hogy alkoholisták a Ferenc József víz használata folytán éhségérze-tüket majdnem teljesen viszaszerezték. A Ferenc József keserűvíz gyógyszer-tárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Választási plakátharc a bíróság előtt. Marosújvárról jelentik: A maros-vásárhelyi törvényszék ma tárgyalta Bajza Ferenc sáromberki gazda ügyét, a ki a vád szerint a lezajlott választások alkalmával letépte a Jorga-párt plakát-jait s helyükbe a dolgozók blokkja plakátját ragasztotta. Minthogy tanuként csak a feljelentő csendőrmester szerepelt, s Bajza is tagadta a vádat, a törvény szék felmentette.

— Egy falusi szatir a bíróság előtt. Marosvásárhelyről jelentik: Balázs Már-tonné 44 éves, ötgyermekes szentdemete-ri asszonyt 1930 augusztusában egy erdő-ben megtámadta Schletter Miklós 23 éves szász legény s egy barátja segítségével erkölcselen merényletet követett el ellene. A falusi szatir ma került a Tábla elé, amely a törvényszék egyéves büntetését félévre szállította le.

— „Romániának nincs szüksége arra, hogy a más nyelven beszélők kulturáját elnyomja” — mondja Munteanu-Ramnic. Szatmárról jelentik: A szatmármegyei Jorga-párti tagozat kongresszust tartott itt. A kongresszuson résztvevő Munteanu-Ramnic belügyi alminiszter, aki többek között hangoztatta, hogy Romániának nincs szüksége arra, hogy a más nyelven beszélők kulturáját elnyomja és ebből az elnyomásból hasznot húzzon. Romániának nincs is szüksége rá, az bizonyos, viszont egyes politikusoknak ezzel szemben nagyon is szüksége van.

Szellemileg és testileg kimerültek a leggyorsabban úgy szerzik vissza frissességüket, ha a reggeli és uzsonnatejhez 2-3 kávéskanál Ovomaltine-t tesznek.

Tehén a mikrofon előtt

Az alatt következő történet annyira modern, hogy csak korszerű stílusban lehet elbeszélni.

Ime:
Philadelphia — Amerika — tombol a gazdasági válság; krízis egymás után többször belecsep gazdába, Leborulva dollárt imádnak, panasza mennek rádióhoz. Rádió összehívja a nagytanácsot és miközben gangszterek metilalkoholt hordoznak körül, Nagy Studio felfedezi az orvosságot:

— Hangversenyismetekben egy tehén áll a mikrofon elé és keservesen belebög.

— Bu! Bu! Buu!

Fiatalkori hullámok rémülten menekülnek.
Tehén megy, spiker jön s pihegve szól: „Egy éves tehén szót most önökhöz, hölgyeim és uraim, hogy felhívja mindannyiuk figyelmét a farmerek rendkívül súlyos helyzetére”.

Idősebb hullámok röhögnek.
Spiker megy, szakelőadó jön és szak-előad.

Hallgatók menekülnek.
Szakelőadó megbukik, spikert levezdik a műsorról, tehénnek óriási sikere van. Lapok fényképét közlik. Reggel, délben, este interjú csinálnak vele. Különböző egyesületekbe bevásárlják tagnak. Adományok jönnek.

Válság még dörög, krízis villámlik, de zenik röhögnek.

Tehén tovább szónokol a mikrofonba.

Stop.
Utóajánlat:
Itteni tehén is álljanak sürgősen mikrofon elé.

Kereskedők, kisiparosok, tisztviselők, orvosok, ügyvédek is.

Lapzárta előtt:
Újságírók is.

(m. v.)

— Kommunista zavargások Olmützben. Olmützből jelentik: Jurán kommunista képviselő felbujtására százötven kommunista megkísérelte tegnap, hogy utcai zavargásokat idézzon elő. A közbe-lépő rendőrséget a kommunisták megkö-vezték, amely alkalommal hét tüntető megsebesült. Tizenhárom tüntetőt letar-tóztattak.

— ELŐFIZETŐINK, ha akármilyen uton fizetést teljesítettek, kísérik figyelemmel, hogy a címken feltüntetett lejárat legkésőbb 8 napon belül megváltozzék. Ezzel je-lzi kiadóhivatalunk azt, hogy a pénz ren-dben befolyt és helyesen lett felhasználva.

DÉCSEY ZOLTÁN:

107

A SIRÓ VÁROS

— Érdeklődni fogok, vajjon a szlovák lap szerkesztője tényleg elutazott-e és hogy mi adott neki indokot az elutazá-sa. Biztosítom önöket, uraim, hogy szlo-vák kollégájuk 24 órán belül is-mét a szerkesztőségi asztalnál fog ülni és innen ki nem teszi a lábát, amíg én itt vagyok!..

— És azután a hadijelentések! Minden-féle pletykáknak felülnek, falusiak tere-feréjének hitelt adnak. Megriasztják a la kosságot és azt a hitet ébresztik, mintha a vörösök egy-két napon belül itt lenné-nek és elfoglalnák a várost. Itt azután már szigorúan kell közbeavatkoznom. Megtiltom a felelőtlen hírek terjesztését, amelyek a hadi helyzetre vonatkoznak. És ha bármelyik lapban bármilyen ellen-őrizhetetlen hír jelenik meg, amely nem a katonai parancsnokságon keresztül jut a nyilvánosság elé, akkor a vétkes lap felelősszerkesztőjét, a lap kiadóját és a hír megíróját golyók elé állítatom...

— A tábornok ur akkor a vétkes lap felelős szerkesztőjét, a lap kiadóját, a hír megíróját golyók elé állítatja...

A két katonai arca meg se rezdült. Mintha egyszerűen billiárdpartira invi-táltak volna a szerkesztő urakat. Béla bácsi ijedten kapott a nyakához.

A felelős szerkesztő újból beszélni próbált és ez alkalommal meg is hallgat-ták.

— A közönség érthetően érdeklődik a front eseményei iránt. Nem lenne olyan kegyes a tábornok ur olyan irányban in-tézkedni, hogy a katonai parancsnokság a hadihelyzetről jelentéseket adjon ki és napjában legalább egyizben informálja a sajtót?

A kívánságot tolmácsolták.

A tábornok megelégedetten bólintott.

— Ez így helyes. Intézkedem, hogy holnap reggeltől kezdve önök közvetle-nül a vezérkar főnökétől, Chabaud tá-bornoktól szerezhessék be a hivatalos in-formációkat. Az első jelentést most én magam adom meg az uraknak.

A zsebekből egyszerre előkerültek a jegyzőkönyvek és a ceruzák ráfeszültek a papirosra.

— Tehát... A délkeleti fronton a bolse-visták megkísérelték az előnyomulást, de csapataink ellenállásán megtört az offenzívájuk és a vörösök kétszáz halott és se-besült hátrahagyásával, sok foglyot és hadianyagot a mi kezünkben hagyva, ren-detlen futásban menekültek... A front kö-zepén a bolsevikiek helyi sikereket értek el, de gondoskodtunk róla, hogy új erők harcbevételével itt is ellennyomásba menjünk át. Nyugaton seregünk tartja a vonalakat és ezen a fronton aránylagos nyugalom van...

Megvolt.
A tábornok fejét hajtott és sarkon for-dult. Ajkát megvetően biggyesztette le és ez a büszke, döllyfős megvetés egyszerre Pista agyába kergette a vért. Épen előtte ment a két tiszt. Egész testében remegett és egy végig korbácsolt, megalázott, ki-semmizett nemzet minden keserűsége ágaskodott benne. Görcsösen mélyeszte-tte körmeit a tenyerébe, de mégis kitört belőle. Magyarul kiáltott fel.

— Tábornok ur...
A katonai egy pillanatra megállott és csodálkozva fordult a közbekiáltó felé. Franci kétségbeesetten húzogatta hátulról a kabátját. Pistában bennakadt a szó, de szemei dacosan tapadtak a tábornok ar-cára.

A generális vállat vont. Keze már a ki-lincset fogta. Ekkor még egyszer megfor-dult.

— Ne felejtsek el az urak, statárium van és ilyenkor én sem mérlegelhetek, hanem gyorsan kell cselekednem. Adieu!

IV.

A Grand Hotel éttermében már csak kevesen vannak. Odakünn még nappali világosság, hiszen csak hét óra felé ha-lad az óramutató és mégis közeledik a záróra. Kinek van kedve ilyenkor étte-rembe, borozóba járni, amikor negyed

órával nyolc előtt a főpincér idegesen szaladgál az asztalok között, hogy leszámoljon? A vendéglősök már hetek óta kétségbeesetten tördelik a kezüket, ha még sokáig tart a kivételes állapot, telje-sen tönkremennek. A borfogasztás sem-mi, kinek van kedve paleckot bontani, mulatsághoz kezdeni, amikor már a har-madik pohár után felhangzik a főur vé-szes üvöltése: Záróra! Fizetni!

Az éjszaka egyszerűen áttolódott a dél utáni órákra. A színház uzsonnaidőben kezdte meg előadásait és hét óra után már oszladozott a közönség. A mozi is csak ünnepén és vasárnapon tarthatott előadást. A javíthatatlan lumpok retten-tő kinkokat állottak ki. A rájuk kénysze-rített nyugalmat, a nyolc órai lámpa-gyújtást elviselhetetlennek tartották. Az idegükre ment a dolog.

Az a pár agglegény, aki még eljárt az étterembe, hogy a vacsorázás vegetatív tevékenységét elvégezze, szótlanul üldö-gélt asztalánál. A cigány immel-ámmal játszott, ki a fene tud belemeledni a hangulatba kávézás idején? Egy polka, egy valcer és egy induló s már lehet is csomagolni a szerszámot. Olyan hangulat van itt, mint a siralomházban.

Ezen az estén a menekültek törzsas-tala már nagyon megritkult. A gyön-gébb idegzetűek már kerekét oldották, csak a Mahomet-ember tart ki törzská-rával. És ma este kivételesen megjelent közöttük Kolnár is a feleségével.

Kolnár hangulata csodálatosan megja-vult és megelégnült. Az utolsó napok gondja egyszerre lemálzott róla. Jókendő volt és anekdotákat mesélt. Nagy élvez-zettel fogyasztotta el vacsoráját, ame-lyet előkelő izléssel válogatott össze. Was gut und teuer. Pezsgőt is bontoga-tott, sőt még a cigánnyal is elhuzatta a nótáját. Azt, hogy lehullott a rezgőnyár-fa...

A Mahomet-ember egyre noszogatta.
— Igazán nem értelek, Gyurka. Hi-szen nem kell tovább mennetek, legfel-jebb Igloi. Felpakolsz a kocsidra min-dezt, amire szükségetek van és azt a két-három hetet nyugalomban, békességben eltöltitek ott.

Kolnár nevetve vont vállat.
— Lehet hogy megyek, sokkal valószí-nűbb azonban, hogy nem. Nagyon sajnálnám itthagyni a lovaimat, meg a cir-moscicámat. Nyolc lovat csak nem vihe-tek magammal? Nem utazhatom állatse-reglettel, mint Hagenbeck? Ki gondolná szegényeket? De hát minden az utolsó órák hangulatától függ. Azt mondták, hogy két napunk van még...

— Igen, úgy érzem. Ez a vihar előtt csönd. Egy falevél se rezzen. Fülledt a levegő. Epen így volt Szaniszlón is. Egy-szerre csak megszólalnak az ágyuk és ak-kor már csak félórak kérdése az egész. Az a fő, hogy az embernek kellő szí-matja legyen.

Asíra (Apolló) Mozgó BRASSÓ

Ma, január 26 án fut utoljára:

„Merénylet az Orient-Express ellen”

Főszerepben: CHARLOTTE SUSA.

Ezenkívül: zsurnál, Micky Maus és kabaréfilm.

Szerdán és csütörtökön:

A legnagyobb és legtükéleesebb német beszélőfilm reprize:

„A törvény nevében”

Főszerepben: ALBERT BASSERMANN.

— Ne gyűjtsetek kincseket a földön! Ne aggódjatok a holnapért!

A Biblia egyszerű parancsai közül való ez a kijelentés, melyet sok más hasonló kinyilatkoztatással együtt a Testamentum minden magyarázója úgy fogott fel, mint utmutatást a tisztalelkű szegénység felé. A földi javakkal szemben való közömbösség alapvető tételle változott — elbőleg — az egyház minden szolgálja számára. Papi ember részére nem lehet nagyobb erény, dicsőség és jutalom, mint az Isten szolgálatában való elemészködés.

E szempontból azután egészen furcsa, hogy a móvidéki román papság Vasile Span esperes, Petre Sabău és Constantin Sabău lelkészek vezetésével sztrájkba lépett.

A munkabeszüntetés csak a világ dolgainak egészen materiális szemléletével egyeződhet. Aki a javadalmazást az élet lényeges kérdésének tartja, sztrájkolhat, ha megrendítettné érzi magát.

Aki azonban, miként egy pap is, a lelkiekre építi fel a földi társadalmat is, a testet csak az elszorított nélkülözések mennyiségének szempontjaiból értékeli, az ne szüntesse be a munkát.

Az legyen szerencsés nélkülözése miatt kiáltson fel, miként két héttel ezelőtt Majláth püspök tette, hogy:

— Boldog vagyok, mert lerongyolód-tam!

A papság a lélek ügyeit intézi s a megbízó közvelenül az Isten. A papi sztrájk tehát szinte blaszfémia, kegyeletlen mozdulat a keresztény ég ellen.

KORRUPCIÓ

A kormányhoz közelálló lapok meglehetősen büszkeséggel hangsúlyozzák azt, hogy az új rendszer alatt sok minden romolhatott, sok minden visszafelldhe-tett, de egy tekintetben feltétlenül javu-lás következett be: a közérköles terüle-tén. A korruptió — mondják — rengete-get veszített erejéből s a lopás ma már ritka, mint a fehér holló.

Lehet, hogy ebben van valami igazság. Sok semmiesetre sincs. Hiszen a sajtó nap-nap után... a többit teccik már tud-ni. Az efféle címek mindennapiak.

— Sikasztás a craiovai adóhivatal-ban...

— Mennyit lopott a kisenedi percep-tor?

— Nagy panama Kolozsváron...

Nem is értem, miért oly heves a kor-mány „egységesítési” törekvése? Az uni-fikáció, legalább a korruptió szempont-jából, már rég megtörtént.

Azonban mégis lehetséges az, hogy ma-napság nem annyira élénk a lopotikai ipar, mint azelőtt. Elvégre válság van minden irányban. Még ha akarnának is, akkor sincs miből. Iszonyu a pénztelen-ség. Állítólag mindössze egy ezerlejes van az országban, az kereng össze-vissza. Ma Temesvárt látták, holnap már Nagyvá-radon imádják. Ennek a hivatalos neve: bankjegyforgalom.

A liberálisok alatt mindenesetre köny-nebben ment. De akkor még a konjunk-tura virágzott. Eppen most meséli valaki, hogy annakidején egy vezérigazgató aj-táján kis táblácska függött:

X. Y.

director general

fogad délután 2 és 3 között

Erre valaki így javította ki:

X. Y.

director general

fogad délelőtt, délután 2000 és 3000 között

Ez ma már kétségtelenül nem létezik. A kormány sajtó addig harangolta, hogy Romániában nincs korruptió, amíg az emberek bizonytalanná váltak és félni kezdtek. Alig mernek már vesztegetni. Azelőtt a polgár, akinek valami elinté-zni való ügye volt, egészen természetes mozdulattal nyújtotta át a banknótát. Ma aggódalmaskodik. Hogy hátha nem lehet? Előbb megkérdi az ismerőstől.

A végén persze azért ma is átnyújtja. Ma elmondja valaki, hogy az egyik északromániai városkában új prefektust neveztek ki. Nosza, megindult a találgatás, vesz-e vagy nem vesz-e? Mármint pénz.

Senki sem tudta.

Végül is Grünhöz fordultak, aki a vá-rokba ügyeit a prefekturán addig intézni szokta.

— Mondja, lehet „beszélni” az új pre-fektussal?

— Még nem is láttam...

Ebben a pillanatban a tuloldalon fel-tűnt az új prefektus.

— Na nézze, az az ember, aki ott megy a tuloldalon... Elfogad pénzt, vagy nem? Grün jól megnézte az emberét.

— Az a magas fekete, aki egyik ke-zében kutyakorbácsot, a másikban eser-nyőt tart?

— Igen, az. Nos, elfogad?

A munkásinternacionálé szerint a világot csak úgy lehet meg-menteni, ha szociálisták győznek a legközelebbi francia és német választásokon

Köln, január 26.

Rendkívüli érdeklődés mellett foly-ik itti a nemzetközi munkásinternacionálé vezetőségének ülése. A vezetőség határo-zati javaslatot fogadott el, amely köve-teli, hogy

ressenek gátat a vámháboruknak és te-remtsenek állandó palutákat.

Felhívja a határozat az Internacionálé-hoz csatlakozott európai szociálistákat,

— El.

— Honnan tudja, ha még sosem látta?

— Na halja... hiszen van két keze... Így van valahogy a mai közéleti tisztasággal. Az emberek aggódnak, bizony-talankodnak, hogy hátha nem, ki tud-hatja...

De Grün biztos a maga dolgában. S ez megnyugtathat mindnyájunkat.

(m. i.)

gyakoroljanak nyomást a kormányokra és a parlamentre, hogy ezáltal kiküzdjék a közgazdaság talpraállítását, a védővá-mos rendszer korlátozását, a tr. és valu-tastabilizálást és a háborus adósságok törlesztését. A munkásinternacionálé szerint azonban mindez csak úgy érhető el, ha a szociálistáknak a küszöbön álló német és francia választásokon sikerül a nacio-nalistákat legyőzniük.

Vihar a cseh parlamentben, mert az osztrák igazságügyminiszter állítólag kijelentette, hogy a csehek hajlandók visszaadni Kassát

Rémképeket látnak a cseh képviselők

Prága, január 26.

A cseh parlamentben ma egy feltűnő kijelentés felett folyt izgatott hangú vi-ta. Az inkriminált kijelentés állítólag az osztrák igazságügyminiszter szájából hangzott el Bádénben, ahol politikai be-számolót tartott és azt mondotta volna itt, hogy biztos tudomása szerint a csehek hajlandók visszaadni Kassát.

Az osztrák igazságügyminiszter cme kijelentésének recitálását megdöbbenéssel fogadták a cseh parlament tagjai és per-cékig zugott utána a vihar.

— Elégítélt! Elégítélt! Hogy állíthat-ilyet aktív osztrák államférfi! — hang-zott mindenfelől.

Redan szenátor indítványozta, hogy haladéktalanul kérjen a cseh kormány diplomáciai uton magyarázatot az osz-trák kormánytól.

A vihar lecsillapodása után ugyancsak Rodan szenátor a dunamenti államok gaz-dasági tömörülésének kérdésével foglal-kozott és kijelentette, hogy ez a törekvés a Hasburgok restaurációját szolgálja és így keresztülvihetetlen.

A NYUGDIJAS-KONGRESSZUSON, ahol őszhaju emberek tele szívvél zokognak A nyugdíjasok fajkiállítása egykönnyen megbukhatnája a kormányt

Bukarest, január 26.

Már a villamosban, amely a Gib-te-remhez visz, egyébről sem hallani, mint az elkeserítően, kétségbeesetten leszáll-ított nyugdíjakról. Persze csupa őszbeve-gyült, ványadtarcu, kopottas öltözetű bácsi, mind tisztos öreg tárgyalja izga-tottan ezt a témát. Velük van tele a vil-lamos.

— Inkább vették volna el az egész-et, — mondja a perronon állók egyike. — Mert így se élet, se halál...

— Nálam harminchét százalékot tesz ki, kiszámítottam — veti ismételtén közbe egy másik, nem törődve azzal, hol tart a beszélgetés. Mintha ez volna a rögeszméje.

— Eddig 3 ezer 600 lejt kaptam, 26-ban mentem nyugdíjba, csak harminc évi szolgálattal, de elértem a korhatárt, — postásköpenyben van, aki ezt hajtogat-já, — most meg csütörtökön csak 2 ezer 300 lejt adtak. Hát lehet ez? Nem mon-dom, ha száz lejt vettek volna le... vagy százötvenet, de ezerháromszázat, a har-madánál is többet?

Nyilván kishivatalnokként szolgált szintén, aki már harmadszor hangoztat-já mellettem:

— Én tegnap délelőtti ide is kijöttem. Át-szálló-jeggyel ide és vissza. Hat lej jö-vet és hat lej hazamenet. Átszálló a 16-osról a 8-asra. Sokan nem tudtuk,

hogy csak ma kezdődik. Hát nem ugy volt, hogy 24-ikén és 25-ikén vasárnap és hétfőn?... Hát igen, tegnap az egyesü-lés napja volt, azért nem engedték. Szé-gyelték magukat. Most már a külföldi ujságok is írnak erről...

Megérkeztünk a Gib-hez. Jó, hogy itt a 8-as végállomás, különben biztosan türelmetlenkednék a watan, olyan lassan szállnak le most az utasai.

A hatalmas épületből — ez az ó-buka-resti Redoute — sekan már kijönnek. Pedig még csak fél 11, ugylátszik azon-ban: nem bírták már tovább az állást.

Fenn a nagyteremben azért alig van hely, noha befogad vagy kétezer embert. Hány nagyszerű bál zajlott le itt régeb-ben! S azok közül, akik most megtöltik, a bukaresti penzionáriusok közül, meny-nyien vannak, akik hajdanában csak mulatni jártak ide?

Most a deresedő vagy ezüstös és hó-fehérfhaju fejek tömege mered a szin-pad felé, ahol vezetők ősz, vagy kopasz koponya-koszorúja csillog s ahonnan megtört temperamentummal és elszür-kiült hanggal beszélnek a kongresszus szónokai. A hevík már csak az ősi nap-sütés, amely hol szinte nyáriassá tüze-sedik, hol meg ernyedten erőtlenedik te-hetetlenül rezignálttá, lemondóvá és pa-naszossá...

„Mint akik száműzetésbe zárandokolnak...”

És mégis, amit itt hallani, hatásosabb, megrázóbb, mint bármilyen fiatalos és gyújtó beszéd.

— A tengerpartról jöttünk, — mondja a konstancai delegáció vezetője, Vla-descu tábornok, szép, szálás öreg, már remegő, de még mindig erőteljes hangon.

— És úgy jöttünk mindenünnen, mint akik „prochodra” mentek annakidején, nyomorultan zárandokoltak a szibériai száműzetésbe. A fájdalom és panasz zárandoklata, kálváriajárása a mienk.

— De nem a pénzért jöttünk harcolni

itt, hanem emberi méltóságunkért, a mult tiszteletbentartásáért. Mert amely országot nem tiszteli véneit, az a pusztulás útján halad.

— A minisztertanácsi határozat szent-ségét, kegyetlenség, büni, meggya-lázása a nagy multnak, amelynek ré-szei vagyunk. Ezt a gyalázatot pedig nem engedhetjük. Már csak a király maradt meg nekünk, aki megvédhet a szégyentől és nyomorúságtól...

Az ősz katona kemény szavai maguk-kal ragadják a lelkeket s amikor meg-

SPORTOLÓK
tréning, előtti
közben és utána csak

VALDA

Essztillókát vegyetek
Minden Drogeriában s
Gyógyszertárban kapható
Csak a
VALDA
szervet ellátott dobozban
kerjétek.

emlékezést kér kortársukra, Ferdinánd királyra, a néhány másodpercnnyi csend-ben majdnem mindenki sir, számosan felzokognak. Mint a magukra maradt öreg gyerekek, úgy összebujaunk keserű-ségükben. Ők csak dicső multjukat lát-ják, amelyben éltek, s amelytől nem szakadhatnak el soha, amelyet maguk-kal visznek a temetőbe...

A nyugdíjas-tábornok bámulatos hatá-su beszéde uralja aztán a kongresszus hétfő délelőtti ülésének egész további folysát.

Az utána következő szónokok már is-mét az önbizalom hangján követelik a nyugdíj-csökkentő minisztertanácsi ha-tározat azonnali és végleges visszavoná-sát, általános rendezésük előtt a nyugdí-jak igazolását és felülvizsgálását.

— Nem nyugszunk bele a leszállításba, amíg az állami pénzügyek terén a mai pazarlás folytatódik. Mától kezdve, mint hadsereg mozgósítottaknak tekintjük magunkat és nem adjuk fel a harcot a végleges győzelemig!

Ez a további beszédek vezérfonala.

Aki végighallgatta a hétfői országos nyugdíj-kongresszusnak csak egy rövid ülés-részletét is, nem találhatja tulzot-nak azt a feltevést, hogy a nyugdíj-kér-dés megbukhatnája a jelenlegi kor-mányt, ha nem enged.

Mert ha az a tömeg, amely Vladescu tábornok minden demagógiától mentes, szívből fakadt beszéde alatt összeforrt odáig jut, hogy ki kell mennie a buka-resti utcára, a királyi palota elé, ennek a felvonulásnak nincs hatalom, amely el-lenállhatna. Az ország nyugdíjasainak százezres hadserege most már minden reményét a királyba helyezte.

A veteránok e hadserege pedig — ma látszott, — erősebb, mint a legfűrgébb sorkatonaságé.

A mult mindig erősebb a jelennél.

(K. S.)

Bányalégrobbanás 11 halottal

London, január 26.

Az egyik dél-walesi szénbányában bá-nyalégrobbanás következtében borzal-mas szerencsétlenség történt. A légnyo-más erejétől lesodort sziklatörmelékek 30 bányászt elevenen eltemettek, de a mentési munkálatok során 22 embert si-került napvilágra hozni. Közülök né-gyen meghaltak a kórházban, később pe-dig a halottak száma 11-re emelkedett. A mentési munkálatok még mindig folya-matban vannak a tárnában rekedt bá-nyászok kiszabadítására.

— JOVEDELMEZŐ ALOM. Wilson M. Richard los-angelesi sporttanító au-tója összeütközött Leitem Frank los-angelesi kereskedő autójával. Az össze-ütközés, amelyben egyikéknél egyikük se szenvedett sérülést, Leitem hibájából történt. Az izgalmas eseményre köve-tkező éjszakán a sporttanítónak gonosz álma volt: álmban újra átélte az össze-ütközést. A lidércnyomás oly erős volt, hogy a sporttanító fölébredt és iz-galmában nekirohant az ablaknak s annak üvegtábláját öklével bezúzta. Sebesülése miatt, amelynek tartós nyo-ma maradt, Leitem ellen ezer dolláros kártérítési pört indított. Azt állította, hogy Leitem hibájából érte a lidérc-nyomás. A bíróság elfogadta ezt a me-rész argumentumot és az ellenfelet ezer dollár kártérítésre ítélte.

★ ERDÉLY TÖRTÉNETE. Irta dr. Jancsó Benedek. A szerző utasításai szerint kiadásra rendezte Gyallay Domokos. Az erdélyi ma-gyar szellemi élet a maga elárultságában nagyon nélkülözte Erdély tüzetesebb történe-tét. Dr. Jancsó Benedek történetíró munká-sága nem szorul méltatásra. Nemcsak tudós volt ő, hanem böles a szó legnemesebb érte-lmében. Ez a magyar bölcsesség hatja át min-den munkáját. A könyv ára 80 lej és a Bras-sói Lapok könyvosztályában kapható.

A törvény nevében!...

A Noel autovállalat vezérigazgatójának husz milliós sikkasztási ügyét tárgyalta az illovi törvényszék — Hogyan lehet husz millió lejt két év alatt elkölteni

Bukarest, január 26. — A vezérigazgató előszobájában két ur türelmesen várakozik. Már déli egy óra van és még mindig tömve van látogatókkal a várószoba. Két óra felé jár az idő, amikor a két ur előtt megnyílik a vezérigazgató duplaszárnyú párnázott ajtaja. A vezérigazgató még fiatal ember. — Látszik rajta, hogy a délelőtti tulhajszolt munka kifárasztotta. — És az urak mit parancsolnak? — Legyen szíves vegye a kabátját vezérigazgató ur és jöjjön velünk.... — De hát... mit akarnak az urak?

Két szuronyos legyőr áll a háta mögött

Ez a jelenet pontosan másfél évvel ezelőtt játszódott le a Noel Calea-Victoria-uti székházban. És Kux István, a Noel volt vezérigazgatója

másfél év óta a vacaresti fegyházban várta, hogy ügye tárgyalás alá kerüljön.

Kux István letartóztatása annak idején bombaszéri szenzációja volt a fővárosnak. A bukaresti sajtó napokon keresztül hasábos cikkekben számolt be a váratlan lefogásról és ez már csak azért is érthető volt, mert a Noel fiatal vezérigazgatóját mindenki ismerte Bukarestben,

tagja volt a legelőkelőbb bukaresti társaságoknak

és még a legzártabbkörüli szalonok is szívesen tarták fel ajtajaikat a fiatal, előkelő és gazdag vezérigazgató előtt.

Két szuronyos csendőr vezeti be a tárgyalási terembe a volt vezérigazgatót. Az illovi törvényszék nagy tárgyalási terme zsúfolva van Kux István volt barátaival. A volt „vezér” megkopott, megszürkült a másféléves fogság alatt. Egy oldalpillantást vet a túltömött padosorok felé és az arcát előnti a vér. Szégyeli magát. Nem azért, hogy most itt a törvényszék előtt kell felelnie a milliós sikkasztásokért, hanem... hogy ott kint a vac-

— A rendőrségtől vagyunk és a törvény nevében...

— Engem...? Le akarnak tartóztatni? Ez rossz tréfa... hiszen én....

— Ha nem akar botrányt, feltűnés nélkül jöjjön velünk és majd az ügyészségen mondja el a többi. Nekünk parancsunk van az ön letartóztatására és így minden szó felesleges....

És egy perc múlva a három ur elhagyta a vezérigazgatói szobát. A közepén ment Kux István, a Noel cég vezérigazgatója és a két oldalán komor arccal a két detektív.

resti vegyházban nem volt módjában a ruháját rendesen kivásaltatnia.

Két év alatt husz millió lejt uszott el a kezei között.

A vádirat...

Kux István a Noel volt vezérigazgatója alig két éves működése alatt közel husz millió lejjel károsította meg a vállalatát.

Nem közönséges sikkasztásról van szó, hanem a sikkasztások egy olyan raffinált és agyafurt módjáról, melyet előtte idáig egyetlen vállalati vezető sem alkalmazott. Hogy milliós sikkasztását megkönnyítse, teljesen átorganizálta a vállalata könyvelését. Teljesen új könyvelési szisztémát vezetett be, megszüntette a beérkezett levelet regisztrálását,

elbocsátotta azokat a tisztviselőket, a kiktől aggódni kellett,

hogy manipulációit felfedezhetik és lassankint az átorganizált vállalati könyvvezetés teljesen a sikkasztásai megkönnyítésének szolgálatába volt beállítva.

Ilyen körülmények között a vezérigazgató ur két éves működése alatt husz millió lejt sikkasztott el a vállalat vagyonából.

Két év alatt husz millió lejt tünt el Kux István kezei között. Most csak az a kérdés, hogy mire lehet ilyen fantasztikus vagyon aránylag rövid két év alatt elherdálni.

Esténként száz darab ezrest tett a zsebébe

Reggel négy órakor ért véget a nagy muri. A főpincér ezüst tálcán prezentálta a számlát.

Huszonegyezer ötszáz lejt... Kux István unott arccal nyul a nadrágzsebébe. Egy köteg ezresbankó van a zsebében. Az volt a szokása, hogy

esténként, mielőtt hazulról elindult, száz darab ezrest tett a nadrágzsebébe.

Blazírt arccal leszámol az asztalra harminc bankjegyet. A főpincér hajlong. Már ismeri a vezérigazgató urat. A maradékot, azt a bagatell hatodfél ezer lejt a pincérnek számára hagyja itt a nagyszagos vezérigazgató ur.

Három autó várja a mulató társaságot a bár előtt. Még csak hainali négy óra van és kár lenne a murit abbahagyni. A három autó végigrobog a városban. A vezérigazgató ismeri az összes zártkörű találkahelyeket,

sűrű függönnyel lezárt titkos mulatóhelyeket,

ahová idegenek soha nem juthatnak be. És ez a különben tehetséges fiatalember, aki fiatal kora dacára egy nagyvállalat vezérigazgatói székébe kerül, möhön habzsolja az élet fantasztikus gyönyöreit.

Délelőtti tizenegy órakor kissé gyűrött arccal ül a vezérigazgatói karosszékekben. A főkönyvelő és a főpénztáros tisztelettel nézi a főnökét, aki biztosan még az éjszakákon keresztül is a vállalat érdekében dolgozik. A vezérigazgató egy pillanatra egyedül marad és benyul a jobb zsebébe, ahol a pénzt tartja.

Egy eltévedt levél okozta a tragédiát

A vállalatot, ahol Kux István két év óta háborítatlanul garázdálkodott, a Crissoveloni bank finanszírozta. Amikor Rubinstein Bruno vezérigazgatóhoz bejött a bank egyik aligazgatója és bejelentete, hogy egy eltévedt levél útján rájött arra, hogy a Noel-cégnél milliós sikkasztások történtek, a mindenható Rubinstein Bruno elszápadt.

— Ezt nem tudom elhinni. A Noel élén Kux István áll... akiben teljesen megbízom... ha ott sikkasztások történtek volna, erről elsősorban Kux Istvánnak kellene tudnia... és ő meg ezt régen jelentette volna nekem.

Az aligazgató még közelebb hajolt Rubinstein Bruno füléhez:

— Hiszen éppen erről van szó... a sikkasztásokat maga Kux István követte el. Másnap déli egy órakor megjelent a Noel vezérigazgatójának előszobájában két komor arcu ur... és Kux István szürkén, megkopottan

itt áll a törvényszék előtt, a háta mögött két fegyveres csendőr...

— Igen, sikkasztottam, — mondta könnyed hangon a vezérigazgató — azon bann szó sincs arról, hogy az elsikkasztott összegek husz millió lejt tettek volna ki, itt vannak a pontos jegyzeteim — a börtönben, másfél év alatt — volt időm pontos kimutatást készíteni. A társulatot pontosan 32 ezer 92 dollárral károsítottam meg.

Másfél év előtt ez több mint hat millió lejt tett volna ki, de a mostani kurzuson számítva a dollárt, azt hiszem csak négy és fél millió lejről lehet szó. — És mit csinált a pénzzel? — kérdezte az elnök?

— Engem a newyorki tőzsde-krach rántott be, ha csak egy kis szerencsém lett volna, akkor ma százmillió lejem van és — nem áll a hátam mögött szuronyos fegyőr.

A tanukihallgatás kezdődik, a vád és a védelem majdnem negyven tanút jelentett be. A koronatanu Rubinstein Bruno a Crissoveloni bank volt vezérigazgatója Bécsbe költözött, az egyik bárcsillagot időközben egy londoni variété szerződtette le és így a mai tárgyaláson csak a könyvelési szakértők kihallgatásával végzett a törvényszék.

A tárgyalás végével a volt vezérigazgató odaállt a két szuronyos csendőr közé. Még egy pillantást vet a padosorok felé, ahol a volt barátai ülnek, akikkel együtt verte el a számolatlan milliókat.

„Mit láttam Magyarországon?”

Angol író feltűnésikeltő könyve

London, január 26.

Érdekes könyv hagyta el a napokban az angol sajtót. Cumingham híres angol író adott ki egy munkát „Mit láttam Magyarországon?” címmel. Cumingham, aki hosszabb időt töltött Magyarországon, részletesen foglalkozik ottani tapasztalataival és kifejti, hogy a magyar probléma sarkpontja Trianon, amely az ország jelenlegi bajaiért is felelős. Nagymagyarország tökéletes földrajzi és gazdasági

egység volt — mondja könyvében az angol író —, amelyet a szétdarabolás életképtelenné tett. Egyesek azt tanácsolják, hogy a magyarok nyugodjanak bele végzetükbe és kössenek kereskedelmi szerződéseket az elvesztett területekkel. A magyarok ezt örömmel megtennék, de az utódállamok, áthághatatlan vámsorompókkal, elszigetelték Magyarországot.

Az utódállamokban a magyarság élete türehtelen szenvedés.

Ferdinánd király lovas-szobra a manzard-müterem asztalán

Gallasz Nándor a szobrászat szociális missziójáról és arról, hogy a dolgokból sohasem lesz semmi

Temesvár, január 26.

Gallasz Nándor Temesváron él és aki Temesvárra kerül, annak fel kell menni Gallasz Nándorhoz. Csudálatos szobrokat csinál, új szobrokat, más szobrokat: szobrokat csinál. Ezek szobrok. Itt kezdődik a szobrászat.

Élet és erő van a munkáiban, lendület és kifejezés, fájdalom és egetostromlás pedig milyen cingár és vékony ember, csendes beszédű és szerény modoru. Minden szava mentegetőzés. Bocsánatot kér, hogy véleménye van és annak hangot mer adni.

Arról beszél, hogy szobrot miptáznai ma szociális misszió. Michelangelo csak egy volt a világon és sajnos, Dávidja ugyan-csak egy és így Michelangelo nem lehet a mindnyájunké.

— Az új művészetet, ezt a nagy és szent elhivatottságot minden vasuti bakterházba be kell vinni.

Ugy értem és azt hiszem jól értem, hogy a szobor ne legyen ritkaság és egy példányos monopólium. A szobor művészi érték marad akkor is, ha sokszorosították, ha tömeg-cikké teszik, ha elviszik az emberhez, közel és mellé, egészen hozzá és be a kis lakása mélyébe.

— Olyan olcsónak kell a szobornak lenni, hogy a szobor az ember házába is beérkezhessek. Ma a szobor csak a gazdagok szentélyébe jut el vagy a — muzeumokba.

És tényleg, ezeket a szobrokat sokszorosítani és szerteárasztani kellene. Ezek lázitanak és mesélnek, harsognak és szépséget sugároznak. Gallasznak is van Madonnája, de az ő Madonnája az anyaság életét példázza, van „Krumplihámozó” öregasszonya, de ez az anyóka a robotos élet demagóg vezércikke, a „Táncosnője” zenei ritmus és az „Imádkozás” régiókon át és túltörő felmagasztosultság.

A dimenziókat és arányokat felrugja és megveti, csak hogy a kifejezést kiélje. Művészetében nem a forma, hanem a kimondott szó a lényeg. Megmintáz egy motorbiciklistát, aki maga a nyolcvan kilométeres sebesség.

Kis apró szobrocskák ezek és mégis hatalmas gondolatokat szülnék és fergeteges élményeket dagasztanak. A művész keze gyur és a néző agya alkot. Ez a sok szobor sok negatívum, amely pozitívumot vált ki abból, aki nézi.

Mit tudna ez a vékony, törekeny, csendes és halkszavú ember teremteni, ha teremthetne? Itt Temesváron és itt Romániában nem kerülhet sor arra, hogy koncepciója teret kapjon. Évente egy-két szobrárt elküldi Bukarestbe és évente nyer egy első díjat: ennyi az egész. Minden évben díjat nyer. Kisebbségi szobrász, protekció nélkül díjat hoz: ez valószínűleg nagy dolog itt, de általában és mélyebből nézve semmi. Gallasznak valami monumentális kiélési lehetőség kel-

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, rheumás fájdal-

mak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-féle

ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel Kapható gyógyszerárakban és drogériákban. 17171

a borgőzös, heje-hujás, jazz-bandes, pezsgős éjszakákon és aztán a két csendőr kíséretében megindul a főkapu felé, ahol már várja a szomorú transzportot a nagy zöld rabszállító kocsis.

Farkas Aladár.

egység volt — mondja könyvében az angol író —, amelyet a szétdarabolás életképtelenné tett. Egyesek azt tanácsolják, hogy a magyarok nyugodjanak bele végzetükbe és kössenek kereskedelmi szerződéseket az elvesztett területekkel. A magyarok ezt örömmel megtennék, de az utódállamok, áthághatatlan vámsorompókkal, elszigetelték Magyarországot.

Az utódállamokban a magyarság élete türehtelen szenvedés.

lene. Pálya annak az erőnek, amely benne viharzik és amely ma csak itt-ott és szűkös lehetőségek formájában ha kibuggyan.

A manzard-müterem asztalán fényképek.

Az egyik: paripán daliás férfi, ki hátraszegett fejjel ül a nyeregben. Tekintetét égne emeli, sisakját jobbjával téhez szorítja. Merev egyvonalu test, amely hálaladó tekintettel az Eget köszönti.

— Ez Ferdinánd király lovas-szobra.

— Az.

— Uram, ez hatalmas! Mikor mintázta?

— Nem is tudom, talán négy éve. Papp Aurél kollégámmal együtt csináltuk.

— Nos és?

— Szó volt róla, de nem lett belőle semmi.

Elakadt, mintahogyan itt minden alkotás elakad. Ez a hatalmas szobor, amelyet a tartományok mellékcsoportjai öveztek volna — e mellékcsoportok fényképét is láttam: gigantikusak és tele erős és kifejező gondolatokkal — már akkor elakadt, mikor még pénz volt.

Ma? Ma a manzard-müterem asztalán hever annak a kolosszusnak terve, amelynek Bukarest legszebb terét kellene díszíteni.

Mindenről szó van, de nem lesz belőle semmi.

Gallasz Nándorról itt ez alkalommal ugyancsak szó van, de belőle lesz valami. Ezt a tehetséget és ezt a pusztíthatatlan alkotó zsenit nem lehet letörni, lefokozni és guzsbakötni: ha másképpen nem, odaadja magát a bakterháznak, mert így „szociális misszió” — és mert benne és minden alkotó gesztusában a szociális misszió hite mindig él.

(h. s.)

A világhatalmasztrófa néhány számban

Egy angol lapból vett adatok szerint, a versaillesi békeszerződés 24 milliárd aranyfont jóvátétellel sujtotta Németországot. Ezt az összeget a Darnes-tero mérsékelte, a Young-tero negyedére szállította le.

Aranymárkában 650 milliárd jóvátétel követelt a szerződés, a Young-ter pedig ennek negyedét, 162 milliárd aranymárkát jelentene.

Fizetett Németországot eddig 39 és fél milliárd aranymárkát s most többet nem hajlandó, nem tud fizetni egyetlen márkát sem.

A fantasztikumtól tehát eljutott a világpolitika a valóságig: 650 milliárdtól a zéróig.

Közgazdaság

KÖZSZÁLLÍTÁS KÖZMUNKA

JANUÁR 29.: Gyulafehérvári garnizon-parancsnokság. A csapattesteknek szükséges a vagon kenyérliszt (integral) beszerzése.

JANUÁR 30.: Archita, Erked, Nagyküküllő megye községháza: árlejtést tart 600 juh nyári legeltetésének bérbeadására.

FEBRUÁR 1.: VIII. számú erdőigazgatóság, Szászsebes: árlejtés a Fogaras megyében levő "Válea Tunsului" völgy elnevezés alatt ismert erdő 15.399.67 kbm. állófa kihasználásának bérbeadására. (Hivatalos lap, 12. sz.)

Bukaresti katonai parancsnokság: a bukaresti garnizonhoz tartozó csapattestek hussai való ellátására.

FEBRUÁR 3.: Allami nyomda, Bukarest. Árlejtés 4000 drb. deszkából készült láda beszerzésére.

FEBRUÁR 4.: Temesvár város tanácsa: árlejtés 42.545 kgr. vas, drót, stb., továbbá a villanyüzemhez szükséges 170 drb. csőalkatrész szállítására.

FEBRUÁR 5.: Ciherul de Sus községháza, Marosmegye: árlejtés 3-8 hektárt kitevő bükkfás erdő eladására. A fa mennyisége 1500 kbm.-re van becsülve.

Kolozsvár város tanácsa: A város tulajdonát képező Unió-utca 21. sz. alatti palotában levő kettős helyiség 3 évre való bérbeadására. A helyiség ezelőtt a magántisztviselők szindikátusának tulajdonát képezte.

Román Szentgyörgy, Naszód vármegye: a községi malmok 5 évre való bérbeadására. A felső malom kikiáltási ára évi 5000 lej, az alsó pedig évi 3000 lej.

Marosvásárhelyi katonai parancsnokság: Egy használható állapotban levő favágógép eladására.

X-es számú erdőigazgatóság, Orsova: Árlejtés nagyobb mennyiségű lábon álló fa eladására. (Lásd hivatalos lap 12. száma.)

FEBRUÁR 8.: Kolozsvári vármegyei tanács: Az 1932. évre szükséges írószerszám, papír, stb. beszerzésére.

Allami nyomda, Bukarest: 250.000 kgr. makulatura papír eladására.

Arad város tanácsa: Arad város fürdőinek megújításához szükséges faanyag beszerzésére. Ugyanazonnap külön árlejtés a „Neptun” fürdő javítási munkálataihoz szükséges anyagok beszerzésére.

FEBRUÁR 11.: Nagynyeddi garnizon-parancsnokság: Árlejtés a katonaságnak 63.956 kgr. marhahússal, 5707 kgr. olvasztott zsírral, 144 kgr. füstölt szalonnával és 44 kgr. kolbásszal való ellátására.

FEBRUÁR 13.: Közlekedésiügyi minisztérium utügyi vezérigazgatósága, Bukarest: Árlejtés az alábbi autóbusszjáratok 4 évre való bérbeadására:

Braşov — Stupina — Hălchiu — Satu Nou — Crisbav, 23 km. hosszúságban.
Deva — Soimus — Minţea — Nevoies — Fizeş — Crăciuneşti — Băiţa, 23 km. hosszúságban.
Deva — Soimus — Minţia — Bejan — Fornădia — Luncoiu de Sus — Luncoiu de Jos — Brad — Tebea — Baia de Criş — Văta de Jos, 53 km. hosszúságban.
Hunedoara — Peştişul Mare — Cristur — Sântuhalm — Deva, 17 km. hosszúságban.
Aninoasa — Dăji — Livăzeni — Petroşani, 7,5 kilométer hosszúságban.

FEBRUÁR 15.: Dorgos község jegyzősége, Lipova-járás: A község tulajdonát képező földeknek való legeltetési és kaszálási jog bérbeadására.

FEBRUÁR 16.: Bukaresti központi kórházak igazgatósága: A kórházaknak és a tisztviselőknek szükséges fa fuvarozásának bérbeadására.

FEBRUÁR 18.: Voslăbeni község, Csikvár-megye: Árlejtés a község háza és a jegyzői lak felépítésének bérbeadására. A munkálat értéke összesen 631.622 lej.

Kolozsvár város tanácsa: A cukorgyár mellett levő 8 hold területű termőföld bérbeadására január 1-től számítva 3 évre.

FEBRUÁR 22.: Bukaresti villamosművek: 50 drb. gummi-kabát, 150 pár hosszú gummi-csizma és 50 drb. rövid gummi-csizma beszerzésére.

FEBRUÁR 23.: Bukaresti villamosművek: 15.000 drb. beton dugasz (200 m. átmérőjű) beszerzésére.

Kétszakaszos egyezményrel háritották el a fenyegető osztrák — román vámháborút

Bukarest, január 26
A román-osztrák külkereskedelmi tárgyalások, amelyek hónapok óta folynak, még mindig nem zárultak le. Az egyezmény létrehozásánál az ütközőpont első sorban a román állatkivitel, Ausztria, a mint arról már többször írtunk, nagyobb akadályokat akar gördíteni a román élőállat és vágott húsnak az osztrák piacra való bevitelénél és az eddig bevitt kvótát nagymértékben le akarja szállítani.

A külkereskedelmi egyezmény a két ország ideiglenes, illetőleg átmeneti megállapodással háritotta el a fenyegető

vámháborút.

A Monitorul Oficial mai száma két rövid szakaszból álló román-osztrák megállapodást közöl, amellyel a fennálló külkereskedelmi viszonyt március 31-éig legalizálja. A megállapodás első szakasza kimondja, hogy az állatbevitelnél az osztrák piacon Románia élvezi mind azokat a vámelőnyöket, amelyeket Ausztria nyújt más államoknak, legfőbb kedvezményen alapuló egyezmények alapján. A második szakasz kimondja, hogy az ideiglenes egyezmény január 1-én lépett életbe és december 31-én vesztí hatályát.

A CUKORFRONTON MINDEN CSENDES

Felemelik a kereskedők cukorhasznát, de a falusiak bőrére!

A cukorgyárak leépítenek, a gazdák kevesebb répát termelhetnek, de a kormány ragaszkodik a nagy fogyasztási adóhoz

Néhány cukorgyár nem fog az idén osztalékot fizetni

Bukarest, január 26.
A közel két év óta tartó gazdasági válság ugylátszik azt az iparágat is kikezdte, mely eddig a legnagyobb lehetőségekkel, tehát a legerősebb ellenállással rendelkezett.

A privilegizált belföldi cukoripar is megkezdte a nagyobb szabású leépítést.

A leépítés tulajdonképpen már tavaly indult meg a cukoriparban, amikor a kartell kénytelen volt a gyáraknak több, mint felét leállítani, mert a túlermelésből származó cukortöbbletet a kartell már külföldön sem tudta elhelyezni.

A kizárólag belföldi fogyasztásra dolgozó cukoripar, annak ellenére, hogy a

gyárak fele leállt, tavaly még meglehetősen rentabilitással, haszonnal dolgozott, mert a magas cukorárak lehetővé tették a leállt gyárak kártalanítását és a dolgozó gyárak számára a kifizetendő üzembentartást.

Legalább is így nézett ki a helyzet az év második feléig, amikor aztán beállt a fogyasztás nagyobb fokú visszaesése, év végén pedig a közvélemény és a kormány nyomása alatt a — cukorárak leszállítása.

A fogyasztás leromlása és a cukorárak kilogrammonkénti 5 lejes leszállítása ugylátszik olyan súlyos érvágást jelentett a cukoriparnak, hogy további, sőt nagyobb arányú leépítést kénytelen kersztül vinni ez a privilegizált termelőréteg is.

Egy év alatt 25 százalékkal esett a cukorfogyasztás

A cukoripar újabb leépítését első sorban a belföldi fogyasztás nagyobbrányú csökkenése tette szükségessé. A kartell kimutatása szerint

1930-ban 2550 vagon cukor fogyott belföldön, ezzel szemben az 1931 évi fogyasztás 2325 vagon volt.

Ha tekintetbe vesszük, hogy a zarojáni cukorgyár tavalyelőtt nem volt tagja a kartellnek és, hogy ennek következtében ez a gyár a kimutatott 2550 vagonon felül adta el a maga több, mint 200 vagon cukrát a piacon, úgy megállapítható, hogy

a belföldi cukorfogyasztás 1931-ben kö-

zel 25 százalékkal csökkent.

Hogy a cukorárak leszállítása hozzá fog-e járulni a fogyasztás növeléséhez, egyelőre a jövő titka. Az árleszállításnak mindenekelőtt meg van a szépség hibája, hogy a kincstár, mely fogyasztási adó és más természetű illetékek címén a cukorár 40 százalékát veszi be, az árleszállításnál nem hozott áldozatot, az 5 lejt a cukorgyárakra és répatermelőkre háritotta át, ami végeredményben — legalább is a fogyasztás szempontjából — nem volna baj, ha a kincstár is lemondott volna néhány lejről, hogy ezzel is olcsóbbá tegye a cukrot!

Leépít a cukoripar

Minthogy a jelekből ítélve a közel jövőben nem várható a fogyasztás javulása, a cukoripar kénytelen újabb racionalizáláshoz, újabb leépítéshez folyamodni.

Mindenekelőtt — amint jó forrásból értesülünk, — a cukorgyárak közül egy-némelyik nem fog osztalékot fizetni a részvényeseinek. Az első cukorgyár, mely az idén már közgyűlést tartott, a regáti „Jucica” cukorgyár, az igazgatóság előterjesztésére kimondotta, hogy az idén nem fizet osztalékot, mert azt a minimális hasznót, amit a gyár 1931-ben elért, a vállalat belső erejének szilárdítására, vagyis a tartalékok fokozására kell fordítani.

Vannak azonban más események is, a melyek a cukoripar helyzetének leromlásáról beszélnek és a leépítés kényszerűségéről tanuszkodnak.

Értesülésünk szerint,

a „Danubiana” konszern, mely az ország legnagyobb cukortrösztje, három üzemben levő gyára közül kettőt le-

A Danubiana-konszern belga tőkések érdekeltségéből egy évvel ezelőtt a paduai (olasz) Fleggenheimer et Montezzi nemzetközi cukortröszt tulajdonába ment át.

A társaságnak három gyára van Romániában: Giurgiuban, Romanban és Szászku-ton. A társaság 1932-ben a három gyár közül csak az egyiket, a a romanit fogja üzembentartani, a másik kettőt leállítja.

Hogy milyen további leépítések várhatók még a cukoriparban, arra nézve a közeli hónapok fognak választ adni.

A leépítés mindenképpen katasztrófa-s helyzetet teremt a répatermelők számára is, akik ilyenformán a tavalyinál is kevesebb cukorrépat termelhetnek,

mely pedig még egyetlen hasznosítható termelési ág a mezőgazdaságban.

FELEMELIK A KISKERESKEDŐK CUKORHASZNÁT

A cukorárak leszállításával kapcsolatban, amint megírtuk, a kiskereskedők

FAISCOLĂK ES SZOLLOLTVÁNYTELEPEK RT.
AMBROSI, FISCHER & CO.
AIUD, JUD. ALBA
ÁRJEGYZÉK DUTALAN.

sérelmezték, hogy a kartell, az új árak megállapítása során olyan minimális kiskereskedői hasznót állapított meg, hogy emellett a haszon mellett nem fizetődik ki számukra a cukor árusítása. Ezt a hasznót a kartell, az öt lejes árleszállítással egyidejűleg kilogrammonként 80 baniniban állapította meg. A városi kiskereskedőnek még jelentett valamit ez a minimális haszon, mert ezek közvetlenül kapták a nagykereskedőtől a cukrot, de a falusi kiskereskedőnek ebből a 80 baniból kellett még fedezni a szállítási költséget a várostól a faluig, úgy hogy tényleg nem maradt semmi haszna az eladás-nál.

A kiskereskedők a kereskedői haszon felemelése érdekében beadvánnyal fordultak a kereskedelemügyi minisztériumhoz, amely aztán érintkezésbe lépett a kartellel. A tárgyalások a következő eredménnyel folytak le: a kartell a városi kiskereskedők cukorhasznát az eddigi 80 baniról 1 lejre emeli fel kilogrammonként, a falusi kiskereskedői haszon emelése érdekében pedig,

a kormány a cukor maximális árát a falusi lakosság részére egy lejjel fel-emeli, ennek az 1 lejnek a felét, 50 banit a falusi kiskereskedő kapja, hogy ebből fedezze a kiszállítás költségeit.

Végeredményben tehát, a helyzet a kiskereskedői haszon kérdésében az, hogy a városi kiskereskedő egy kilogramm cukor után 1 lej, a falusi kiskereskedő pedig 1 lej 50 bani hasznót fog kapni — bruttó!

NE A FALUSI LAKOSSÁG BŐRÉRE!

A kereskedői haszonnak ilyen módon való rendezése kielégítheti a kereskedőket, de nem a falusi lakosságot, amely 1 lejjel lesz kénytelen többet fizetni a cukorért, hogy ennek felét a kereskedő kaphassa. A falusi lakosság ma olyan szörnyű nyomorban van, hogy nem terhelni, hanem mentesíteni kell őt minden többletkiadás alól.

Ha a cukorgyárak és a cukorrépatermelők nem hozhatnak több áldozatot a kereskedői haszon érdekében, szállítsa le a kormány a fogyasztási adót és juttasson ebből a kereskedőknek,

de ne háritsa át a falusi lakosságra, a mely semmivel sincs jobb helyzetben, mint a városi lakosság.

Egy kilogramm cukor ára 32 lej. Ebből majdnem 15 lejt vesz el a kincstár. Olyan horribilis állami haszon ez, hogy juttatni lehetne belőle valamit a kereskedőknek is, ha már a fogyasztóknak nem juttatnak belőle.

Valahogy így kellene rendezni a kereskedő cukorhasznát, különben keserűvé válik a cukor a falusiak szájában!

Pogány Marcel

S. O. S.

Kopenhága, január 26.

A három skandináv állam felhívással fordult az Egyesült Államokhoz, amelyet arra kér, ne tagadja meg segítségét a fuldokló Európától. A felhívást rádióan adták le.

— FELHÍVÁS AZ IPAROSOKHOZ. A brassói Ipartestület felhívja az összes körletébe tartozó iparosok figyelmét, hogy adóbevallásaikat 1932. január hó 31-ig feltétlenül nyújtsák be.

— Drága a kenyér Budapesten. Budapestről jelentik: A tegnapi minisztertanács felhatalmazta a kereskedelmi minisztert, bocsásson ki rendeletet, amely jogot adjon a hatóságoknak, hogy a kenyéruzsorát letörjék. Egyben a minisztertanács úgy döntött, hogy abban az esetben, ha ennek a rendeletnek nem lesz kellő foganatja, maximálják a kenyérárakat.

— A Gyergyói Gazdasági Egyesület hasznos akciója. Tudósítónk jelenti: A Gyergyói Gazdasági Egyesület akciót indított, hogy a város területén lakó gazdálkodók három szobát meg nem haladó lakásai mentesíttessenek a házadó alól, amint ezt a törvény lehetővé is teszi. Eddig az volt a helyzet, hogy a földművesek szerény lakóhelyeik is városi háznak minősítették és alaposan megadóztatták. A Gazdasági Egyesület most a városi interimar bizottság közvetítésével memorandumot terjeszt az illetékes minisztérium elé s arra való hivatkozással, hogy Gyergyószentmiklós csak névleg város, tényleg falu jellege van, a belváros leszállításával tekintsen el a házak megadóztatásától.

Sport

Nagyszerűen sikerült a kolozsvári országos korcsolyaverseny

Kolozsvár, január 26.

Vasárnap nagy sikerrel zajlott le a Kolozsvári Korcsolyázó Egylet rendezésében az országos gyors- és műkorcsolyázó verseny. A KKE fennállásának hatvan éves jubileumát ünnepli és a verseny keretei valóban méltók voltak az ünnepi alkalomhoz. A meghívások versenyekben a Budapesti Korcsolyázó Egylet három műkorcsolyázójával és három gyorskorcsolyázójával szerepelt, továbbá egy bécsi műkorcsolyázó nő volt a versenyek attrakciója. A vendégek bemutató korcsolyázása általános elragadtatást keltett a hatalmas nézőközönségben.

A brassói versenyzők közül Poppné, a hölgy műkorcsolyázás mult évi országos bajnoka csak a második helyen végzett.

Részletes eredmények az országos műkorcsolyázó bajnokságban:

Férfi bajnokság: 1. Beke Lajos KKE 260.1 pont. 2. Horosz Béla KKE. 3. Habermann (Brassó).

Női bajnokság: 1. Csorba Titi (Marosvásárhelyi SE) 127.22 pont. 2. Popp Mária (Brassó) 113.22 pont. 3. Kiss Magda (MSE).

Páros bajnokság: 1. Bojái—Beke (KKE). 2.

Jakabffy—Eltzenbaum (Gyergyószentmiklós). 3. Habermann—Moser (Brassó).

Az 500, 1500 és 5000 méteren lebonyolított gyorskorcsolyázó verseny végeredménye: 1. Wartenberg György (KKE) 175.70 pont. 2. Kovács Gyula (KKE) 176.62 pont. 3. Papp László (KKE) 178.80 pont.

Az 5000 méteres távon Kovács 10 perc 17.5 mp. idővel új országos rekordot állított be.

A vendégek bemutató korcsolyázásánál a magyar Golló—Dillinger pár, Pataki Dénes és a bécsi Dietz kisasszony hatalmas tetszést keltett.

↓ A BRASSÓI VICTORIA SC ÚJ VEZETŐSÉGE. A Victoria SC a napokban megtartott közgyűlésén a következő vezetőséget választotta: Disznók: Hatvani Károly és Héja Mihály, elnök: Areanu C-tin, alelnök: Gál Félix, titkár: Kach Gyula. A közgyűlésen elhatározták, hogy továbbra is fenn tartják a téli és turisztikai szakosztályt.

↓ A BRASOVIA ASZTALI TENNISZEZŐI GYŐZTEK KÉZDIVÁSÁRHELYEN. Kézdivásárhelyről jelentik: Mint előzetesen jeleztük, vasárnap itt szerepeltek a Brasovia asztali tenniszezői, a KSE versenyzői ellen — Szép számú közönség előtt folyt le a küzdelem. A KSE gárdája nagy ambícióval játszott és különösen a női versenyzői mutattak nagyobb fejlődést, de mégis a jobb és a technika terén lényegesen magasabb álló Brasovia aratott győzelmet. — A verseny után a vendégek tiszteletére bankett volt, majd reggelig tartó táncmulatság.

↓ MÉG EGY ROMÁN FOOTBALLCSAPAT KÉSZÜL FRANCIA TURÁRA. Bukarestből jelentik: A NAC franciaországi sikerei lehetővé teszik, hogy egy bukaresti kombinált

együttes ugyancsak sikerrel kecsegtető tárgyalásokat folytasson le egy turára vonatkozólag. Még nem tudni, hogy kikből fog állni a turára készülő csapat és a dolognak nagyon üzleti és vállalkozási melléke van. Felhívjuk erre a labdarúgó szövetség figyelmét.

Sportolók figyelmébe!

BRASSÓ, KOLOSTOR-UTCA 24 SZ. ALATT MEGNYILT A

REKORD

sportáruház, ahol mindenféle sportcikk szükségletét mindenki a legelőnyösebben szerezheti be.

— NE FELEJTSE EL, hogy mindenféle divatlapokban óriási választékot talál a Brassói Lapok könyvostályában. (Női- és férfi-divatlapok, speciális kapát és gyermeklapok, fehérnemű, kalap, vételektelezesség nélkül megtekinthetők.) Vidékre ingyen jegyzék és gyors postai szállítás.

★ KOMÁROMY JANOS. Ordasok címen megjelent új regénye. Az örök magyar lázadók nagy történelmi regénye, a gályarabok szenvedéseiről, Buda vivásáról, Thököli felkeléséről, az eperjesi vérengzésről és Munkács bukásáról. A 540 oldalas könyv ára 143 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvostályában

OLCSÓBB LETT A

Tartós hullám

Balázs

hölgyfodrásznál, Brassó, Cérna utca (Weisz Mihály utca 7 sz.)

Csak tíz napig 250 Lei.

CORPUL CONTABILOR AUTORIZAT SI EXPERTILOR CONTABILI SECTIA BRASOV

MEGHÍVÓ

A testületi törvény 11. paragrafusa és a szabályzat 33. paragrafusa alapján, a Könyvelők Testülete brassói szakosztályának tagjai ezennel meghívotnak az 1932. január hó 30-án, illetve a tagok többségének meg nem jelenése esetén, 1932. február hó 7-én, délelőtt 10 órakor a brassói törvényszék gyűléstermében tartandó rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság számadása és a felügyelők jelentése az 1931. évről.
2. A felmentés megadása.
3. Az 1932. évi költségvetés előterjesztése.
6. Az igazgatóság és a felügyelő bizottság megválasztása, 2 évi időtartamra.

Joan Pricu s. k. elnök.

Joan Bădițoiu s. k. titkár.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6. vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7.50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Negyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej. 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Jókarban levő 3 kövű vizimalom ványolával, szabad kézből eladó. Gáll Farkas tulajdonos, Hotesti (Atosfalva), jud. Odorheiu. 16666

Allást keres

Egy önállóan dolgozó fodrászsegéd állást keres. Címe: Nagy Mihályné, Csikszereza.

Melyik uricsalád adna megfelelő alkalmazást fiatal aszszonynak 4 éves fiacskájával. Leveleket „Hálás” jellegére a brassói kiadóba. 16624

Fotocinkográfus, speciális a vonal, autópia és szines klisék készítésében, keres állást mint művezető. Höhler, Bukarest, Str. Pomul Verde 7.

Allást nyer

BRASSÓI MUNKANÉLKÜLIEK! FELNÖTTEK ES ILJAK (férfiak és nők) ALLANDÓ JÓVEDELEMRE TÖHETNEK SZERT! KERESUNK ALLANDÓ USJAGARUSITÁS RA (rikkancsolásra) ÜGYES ÉLELMES RIKKANCOKAT. Jelentkezni lehet február 1-én, hétfőn délután 5—6 óra között a kiadóhivatalban. 16667

Keresek 2 szoba konyha, fürdőszobás BUTOROZOTT lakást február elsejére. Ajánlatokat „Központ” jellegére a brassói kiadóba. 16670

Irodakasszonyt keresünk gépirás, román és német nyelvtudással. Ajánlatok „Olcsó és megbízható” jellegére a brassói kiadóba. 16668

Lakás

Keresek február elsejére két szobát, fürdőszobát Brassó belvárosában. Ajánlatokat a brassói kiadóhivatalba Ch. P. jellegére. 16675

Szépen butorozott uccai szoba Belváros közepén, külön lépcsőházi bejárat, február 1-re kiadó. Cím 16672 szám a. a brassói kiadóban.

Könyvek

A TUNDERUJAK állandóan kapható a Brassói Lapok könyvostályában. A legjobb magyar női kézimunka lap ára 45 lej. Vidékre portóra a pénz előleges beküldése mellett 50 lej.

Petőfi összes költeményei egész vászonkötésben 65 lej. utánvétellel 85 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvostályában.

Milliók Könyve. Tartalmaz zék a legkijűnőbb idegen írók munkáit, kiváló magyar fordításban. A 150—170 oldalas könyvek ára kötetenként 24 lej. Courths Mahler: A film esillag, Courths Mahler: Marlen titka, Stratz Rudolf: A gaz dá'lan trón, Trilby, Marise, Lilian Lissy: Solveg dala, Dankit: A levegő hajótöröttjei, Kosáryné Réz Lola: Zsuzsika pénze. Postaköltség 10 lej. utánvétellel 16 lej. Megrendelhetők a Brassói Lapok könyvostályában. 14445

ELISMERTEN

a legjobb román szótár a Dr. Dávid György-féle nagy kézi szótár.

Részenként több mint 24 ezer címszót tartalmaz. Román-Magyar rész füze 80.—II. Magyar-Román rész füze 80.—a két rész együtt köve egész vászon kötésben 180.—lej; díszes félbőr kötésben 240.—lej. — Kapható minden könyvkereskedésben. — Kiadta a

BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSTÁLYA

Ujítsa meg

lejárát előfizetését, hogy a lapot zavartalanul és fennakadás nélkül küldhessük.

A kiadóhivatal.

Olcsó kotta vásárlunk, szenzáció

10 darab jó kotta 15. — lej, vidékre 20 — lej.

Brassói Lapok Könyvostálya.

ROMANIA MINISTERUL FINANTELOR ADMINISTRATIA FINANCIARA A JUD. SALAJ PERCEPTIA DE STAT CIRC. 9. SARMASAG

858—1931. sz.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY

Alulírott Molnár Sándor adóhivatali főnök a végrehajtási törvény 27. paragrafusa alapján közhirrre teszem, hogy 1932. február hó 8-án, délelőtt 10 órakor, árverés után a helyszínen eladnak, a Mina de Cărbuni Sălăgeană S. A. R. Bobota-i (Szilágy megye) cég tulajdonát képező, jegyzőkönyvileg lefoglalt alábbi tárgyak:

30 vagonett, 2 vagon sín, 3 mozdony, nyersolaj hajtásra, 1 „Jugersol” kompresszor, 2 generátor, 5 dinamómotor, 2 mozdony, 1 vasesztergapad, összesen 522.000 lej értékben; 217.484 lej különböző járulékokból fennálló, 1930 és 1931-ből származó hátralék ki nem egyenlítése miatt.

Felszólítom mindazokat, akik ezen az árverésen résztvenni óhajtanak, hogy a megjelölt helyen és a megjelölt időben megjelenjenek.

Az árverésen résztvevők kötelesek az árverés megkezdése előtt bántépénzképpen a tárgyak értékének 10 százalékát letétbe helyezni.

Molnár Sándor s. k.

B. L. Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

A BRASSÓI LAPOK nyomdavidualatának kiadása és rotáció: nyomása, Brassóban.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félre 600, évente 1200 lej. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 420, félre 840, évente 1600 lej.

Fiókkiadóhivatal és szerkesztőség Hunyad- és Alsófehérvármegyék részére Déva, Str. Ioan Creanga 2. Telefon 17. (Balogh Géza)

MEGBIZOTTAK. Bukarest: Dán Dániel, Gerő Sándor és Kohn Jenő. — Dés: Str. S. Barau 10. (Osztián Kálmán) — Kolozsvár: Str. Dubailarilor 7. (volt Timár-utca) (Neumann Ignác) — Marosvásárhely: Benjámín Árpád Str. Barerie 1 (Sörház-u) — Nagyszeben: Strada Turcului 13. (Szigetváry László) — Szatmár: Csokonai-u 10. (Váradi József) — Ujvarhely: Magyar és Székelyudvarhely: Orbán Balázs-u. 31. (Varró Elek). — Szilágy megye: (Hesperia újság) Torda: Str. Regele Ferdinand 25. (Dénes József.)

Központi szervezők. pénzfelvételi jogosultsággal Bartha Géza, Dán Mózes.

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk.

A KÖNYVPIAC NAGY SLÁGERE!

Az Atheneum-sorozat legújabb kötete:

FRANZ WERFEL:

A nápolyi testvérek

A legnagyobb osztrák író új regénye. Hat nápolyi testvér izgalmas életregényét át megmutatja a mai Olaszországot és a mai európai lelket.

Ebben a sorozatban eddig megjelent:

Móricz Zs.: Forr a bor. — Parrott: Ex feleség.

Minden kötet ára 68 Lei egész vászonba köve

Kapható a

BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSTÁLYA. BAN BRASSÓ, (KAPU-UTCA 56—58 SZ. AZ UDVARBAN)